

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 9.—, inozemstvo
Din 64.—, — Poštno-čkovni
račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon interurban 113.

Cena inseratov: cela
stran Din 2000.—, pol stra-
ni Din 1000.—, četrt stran
Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—,
1/16 str. Din 125.—, Mali ogla-
si vsaka beseda Din 1.20.

Kmetijski skladi in kmetijski odbori.

Zakon za pospeševanje kmetijstva, ki je izšel v beogradskih »Službenih Novinah« 21. septembra tega leta ter je s tem dnevom stopil v veljavo in dobil obvezno moč, vsebuje obsežen program, kako treba pospeševati kmetijstvo v korist celokupnega prebivalstva in države, kakor tudi v korist poedincev. — Zakon odreja organe za pospeševanje kmetijstva, in sicer na sedežu vlade v Beogradu, v posameznih oblastih (sedaj banovinah) in v posameznih okrajih, ter predpisuje način, kako se mora njihovo delovanje vršiti med prebivalstvom. Nato vsebuje predpise in navodila za pospeševanje gojenja rastlin (žitarij, industrijskih in trgovinskih rastlin, rastlin za živalsko krmo, za pospeševanje vrtnarstva, vinogradništva, sadjarstva in travništva), kakor tudi za pospeševanje živinoreje in za pospeševanje razpečavanja kmetijskih pridelkov.

Ker je denar potreben za vsako stvar in vsak program, da se more izvršiti, je tudi potreben za izvedbo zakona za pospeševanje kmetijstva. Zato ta zakon določa ustanovitev potrebnih kmetijskih skladov: državnih, oblastnih (banovinskih) in občinskih.

Državni kmetijski sklad.

V državni kmetijski sklad se vključijo:

1. Taksa za živinozdravniško pregledovanje živali na obmejnih postajah, po odbitku takse za živinozdravnika po pravilniku ministrstva za poljedelstvo.

2. Vse denarne kazni za prekršitve zakonov kmetijskega značaja, omenjenih v tem zakonu, kakor je v teh zakonih posebej izvedeno.

3. Čisti dohodek od državnih posestev in naprav, ki jih uporablja ministrstvo za poljedelstvo.

4. Čisti dohodek državne razredne loterije po odbitku dela, ki pripada po zakonu ministrstvu za trgovino in invalidskemu fondu.

5. Poslovnina, ki se pobira ob izvozu blaga in ki se bo uredila tako, da je mogoče pričakovati na leto kot dohodek najmanj 4 milijone zlatih dinarjev.

Oblastni (banovinski) sklad.

V oblastni (banovinski) sklad se vključijo:

1. Polovica dohodkov od živinskih potnih listov vseh občin (mest) v ob-

močju oblasti (druga polovica ostane za občinski kmetijski sklad).

2. Čisti dohodek oblastnih kmetijskih posestev, razsadnikov in podobnih naprav.

3. Vsaj 15 odstotkov vseh rednih izdatkov, določenih s proračunom oblasti.

Z oblastnim kmetijskim skladom razpolaga pristojni organ oblastne samouprave (banovine) po sklepih oblastnega kmetijskega odbora.

Občinski sklad.

V občinski kmetijski sklad se vključijo:

1. Polovica dohodkov od živinskih potnih listov iz občinskega območja, in sicer občinskih taks za izdajanje živinskih potnih listov in za prenos opredeljene pravice. Višino teh taks predpisuje minister za poljedelstvo v soglasnosti s finančnim ministrom.

2. Čisti dohodek od pašnine občinskih pašnikov.

3. Čisti dohodek občinskih razsadnikov.

4. Dohodek od merice občinskih postaj za čiščenje semenja.

5. Vsaj 10 odstotkov vseh rednih proračunskih izdatkov. Izključujejo se izredne investicije občine (mesta). To se nanaša na mesto, v katerih je kmetovalcev manj kot 30 odstotkov vsega prebivalstva, pri čemur se smatra za kmetovalca vsak davčni zavezanec, ki mu izvira obdavčeni dohodek pretežno iz kmetovalstva. V mestih, kjer je 30 do 50 odstotkov kmetovalcev, odredi veliki župan (ban, inšpektor) na predlog mestnega zastopa, kolik odstotek je treba trajno uvrstiti v letni proračun mesta za mestni kmetijski sklad.

Mesta z več kot 50 odstotki kmetovalcev morajo uvrstiti v svoj vsakoletni proračun isti odstotek kakor kmečke občine. Siromašnim občinam in mestom sme veliki župan (ban) na predlog občinskega zastopa znižati prispevek njih proračunov za kmetijski sklad pod 10 odstotkov. Zoper odločbo velikega župana (bana) je dovoljena pritožba na ministra za poljedelstvo, ki odloči o njej sporazumno z ministrom za notranja dela in z ministrom za finance.

6. Drugi dohodki.

Z občinskim kmetijskim skladom razpolaga občinski zastop na predlog občinskega kmetijskega odbora in o-

krajnega kmetijskega odbora, ki ju odobruje srezki načelnik.

Če je treba izdatka v korist vsega okraja (sreza), na primer za okrajno drevesnico, za postajo za čiščenje semenja itd., sklene o tem namesto občinskih zastopov okrajni kmetijski odbor. Taki sklepi okrajnega kmetijskega odbora imajo prednost pred sklepi občinskega zastopa toliko, da se morajo pokriti ti izdatki v prvi vrsti in sorazmerno iz vseh občinskih kmetijskih skladov v razmerju njih obveznega prispevka po točki 5 tega paragrafa. Še le ko se pokrijejo ti skupni izdatki, se smejo uporabiti preostala sredstva po edinih občin za izvajanje sklepov občinskih kmetijskih odborov.

Občinski in okrajni kmetijski odbori.

Za zastopanje koristi kmetijstva predvideva zakon kmetijske odbore: občinske, sreske in oblastne (banovinske).

O občinskih kmetijskih odborih smo razpravljali v zadnji številki »Slovenskega Gospodarja« ter opozorili na njihovo važnost. Kar se tiče sreskega (okrajnega) kmetijskega odbora, se tako sestavi: Vsak občinski kmetijski odbor izvoli v sreski kmetijski odbor po enega člana in enega namestnika. Kjer bi presegalo število članov sreskega kmetijskega odbora po tej izvolitvi 20 članov, tam mora pristojni organ oblastne samouprave (banovinske uprave) zložiti občine po številu prebivalstva tako, da izvoli več občin skupno enega odbornika in da jih je potem vseh skupaj 20. Razen tega sme poslati vsaka zveza kmetijskih združb naprav ali poljedelskih društev, ki imajo na ozemlju sreza vsaj pet zadrug, po enega zastopnika kot posvetovalnega člana. — Sreski kmetijski referent je poročevalec odbora. Odbor se sestaja redno po dvakrat na leto. Njegovi sklepi so polnoveljavni, če prisostvuje seji vsaj tretjina občinskih odposlancev. Temu odboru je razpravljati o vseh vprašanjih kmetijskega značaja v sreskem območju, zlasti o onih predlogih, ki se mu pošiljajo. Sreski kmetijski odbor mora sestaviti vsako leto proračun za skupne sreske naprave, ki ima, kakor smo zgoraj omenili, to prednost, da se morajo njegovi izdatki pokriti v prvi vrsti in sorazmerno iz vseh občinskih skladov.

Oblastni (banovinski) odbor.

Oblastni (banovinski) kmetijski odbor pa se tako sestavi: Vsak sreski

kmetijski odbor izvoli izmed sebe v oblastni kmetijski odbor največ dva člana in enega namestnika. Temu odboru predseduje vrhovni predstavnik oblastne samouprave (banovinske uprave). Odbor se sestaja vsaj dvakrat na leto. Sklepi so pravnoveljavni, če prisostvuje seji vsaj tretjina vseh sreskih odposlancev. Temu odboru je razpravljati o vseh vprašanih kmetijskega značaja, zlasti o predlogih občinskih in sreskih kmetijskih odborov, ki se mu vpošljejo. Za izvršitev svojega programa mora oblastni kmetijski odbor sestaviti vsako leto proračun prejemkov in izdatkov oblastnega kmetijskega sklada ter ga predložiti v odobritev ministrstvu za poljedelstvo.

Važnost volitev v občinske kmetijske odbore.

Iz delokroga kmetijskih odborov se vidi njihov veliki pomen, pa tudi pomen volitev v te odbore, osobito volitev za občinske kmetijske odbore, iz kojih

sredine se volijo sreski kmetijski odbori, ki potem pošljejo svoje odposlance v oblastni (banovinski) kmetijski odbor. Že v zadnji številki smo opozorili na važnost volitve v občinski kmetijski odbor, ki se po tem zakonu izvrši tako, da se izmed vsakega občinskega zastopa izvoli odbor treh do petih oseb in dva namestnika. Kakšni bodo občinski kmetijski odbori, takšni bodo okrajni in banovinski. Ker se po tem zakonu 10 odstotkov vseh občinskih proračunov in 15 odstotkov banovinskega proračuna steka v občinske kmetijske sklade, odnosno v banovinski kmetijski sklad, je izredno velike važnosti, kateri može bodo razpolagali s temi denarnimi sredstvi. Že v zadnji številki smo zaklicali in danes ponavljamo ta klic: Kmetje pozor! Občinski odborniki in župani, volite v občinske kmetijske odbore samo takšne može, ki so v vsakem oziru značajni, zvesti načelom našega ljudstva, sposobni in delavni!

Zakon o banski upravi.

V »Službenih Novinah« v Beogradu je v četrtek, 7. novembra, bil objavljen zakon o organizaciji banske uprave. Ta zakon je jako obsežen, ima 79 členov, v katerih se določa med drugim, da je ban, ki je na čelu banske uprave, odgovoren za vse odloke in odredbe, ki jih izda v mejah svoje pristojnosti. Pomočnik bana je njegov pomočnik in namestnik. On skrbi za skladnost in enotnost dela ter izvaja nadzorsvo nad vsemi oddelki banske uprave po delokrogu, ki mu ga odloči ban. Pri banski upravi se ustanovijo naslednji oddelki: 1. splošni za posle, ki mu jih določi ban; 2. upravni, ki v njega spadajo tudi samoupravne zadeve; 3. poljedelski z odseki za poljedelstvo in živinoreje, za veterinarstvo, za agrarno-pravne odnose in za šumarstvo; 4. prosvetni, kamor spadajo osnovne, meščanske in nižje strokovne šole, izvzemši imenovanja učnega osebja, nadzorstvo nad delom in osebjem srednjih šol in nadzorstvo nad prosvetnimi društvi; 5. tehnični z odseki za mostove, ceste, železnice in razne gradnje; 6. za socialno politiko in narodno zdravje, kamor spada skrb za vojne invalide in sirote, zdravilišča, kopališča, bolnišnice, zdravništvo in lekarniške zadeve; 7. finančni, ki vrši vse računovodstvene in blagajniške posle celokupne banske uprave; 8. za trgovino, obrt in industrijo, kamor tudi spadajo rudarske zadeve.

Za kritje rednih izdatkov smejo banovine pobirati doklade, pristojbine, samostalne dajatve in prispevke v denarju in naravi. Trošarine se pobirajo po zakonu o trošarinah. Od 1. januarja naprej se bodo pobirale dosedanje oblastne in samoupravne trošarine kot banovinske v obsegu, kakor jih predvidevajo zakonski predpisi o državni trošarini. Doklade na neposredne davke in trošarine bodo pobirale za banovine pristojne finančne uprave. Na predmete, ki so podvrženi državnim trošarini, se odmerjajo banovinske dokla-

de samo v mejah, ki so določene za trošarine. Do uveljavljenja novega banovinskega proračuna se bodo pobirale doklade na neposredne davke v okvirju sedanjih proračunov.

Zakon o banski upravi tudi predvideva banske svete kot posvetovalne organe banov. Banski svet šteje v savski in dunavski banovini po 30 članov, v vardarski, drinski in moravski banovini po 25 članov, v ostalih banovinah pa po 20 članov. Člane banskega sveta imenuje in odstavlja na predlog bana notranji minister. V banski svet se bodo imenovali v prvi vrsti osebe, ki lahko s svojo strokovno izobrazbo in s svojimi nasveti koristijo interesu banovine. Pravilnik o organizaciji, delu poslovnem redu in izdatkih za delo banskih svetov bo predpisal minister notranjih poslov.

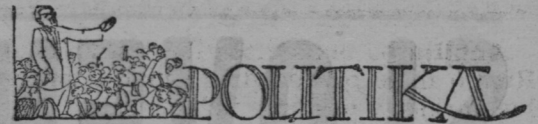
V prehodnih določbah se glede uslužbencev dosedanjih okrajnih samouprav odreja, da bo ban določal odpravnino po določbah, ki veljajo za dosedanje oblastne samouprave. Ako jih pa obdrži pri prevzemu, veljajo za nje predpisi o banskih uradnikih.

»Izpovedi socijalista« bodo marsikateremu delavcu odprle oči, ko prebere to knjigo. Človek, ki je bil socijalist, pripoveduje v izredno zanimivi povesti, kako je spoznal zlo delo socijalne demokracije. Delavci in drugi, ki vas to zanima, berite to knjigo! Stane 16 Din in se naroča v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

DRUŽINSKA PRATIKA

za leto 1929 se dobiva povsod za ceno 1384 Din 5

Najcenejši ljudski koledar!

V NAŠI DRŽAVI.

Iz Beograda se je začela širiti akcija, naj bi se letošnji 1. december praznoval posebno slovesno, ker je dobila letos naša država enotno ime Jugoslavija.

Kake uprave bomo imeli od sedaj naprej? Ker so se odpravile oblastne in drugovrstne samouprave, se bo odsej v novih zakonih rabil le izraz uprava. Od sedaj naprej bomo imeli: državno, bansko, sresko in občinsko upravo.

Stanje trgovinskih pogodb med našo in drugimi državami. Kar se tiče trgovinskih pogodb, ki so na dnevnem redu in o katerih so nekateri listi tudi poročali, je položaj nasleden: Pogajanja s Turčijo se ne premaknejo z mrtve točke. Škoda, ki jo vsled tega trpimo mi in Turčija, kaže najbolj jasno to dejstvo. Bolgari so pokupili pri nas letos preko 4000 vagonov pšenice, jo predelali in jo sedaj prodajajo kot svojo v Turčijo, s katero imajo dobro trgovinsko pogodbo. Tako so plačali Turki mnogo dražje, mi pa smo prodajali cenejše. Kar se tiče držav, s katerimi smo bili v neposrednih stikih glede trgovinskih pogodb, je omeniti dalje, da je Rumunija trenutno v pogajanjih z Nemčijo in da je odnošaj s Poljsko ostal neizpremenjen. Glede Čehoslovaške pa moramo čakati na sestavo tamošnje vlade. Vedeti moramo, ali bodo vodili Čehoklovaško agrarci, ki ne marajo naših agrarnih produktov, ali združeni socialisti, ki se bojujejo zoper previsoke uvozne carine.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Na Bolgarskem so v zadnjem času na dnevnem redu napadi na municijska skladišča in atentati. Makedonstvujuči se pobijajo med seboj in samo bolgarsko časopisje izjavlja, da je iz Bolgarije izginila osebna varnost.

V Avstriji se bje oster boj za spremembo ustave. Voditelji Heimwehra so za hitro spremembo ustave, v slučaju potrebe tudi za usiljenje. Zvezni kancler dr. Schober je te zahteve Heimwehra odklonil in zavzel stališče, da se sme vladni ustavni predlog izvesti le zakonitim potom.

Nova francoska Tardieujeva vlada je že stopila pred parlament s svojo izjavo. Časopisje trdi, da bo ta vlada le kratkega obstoja, dasi ima precejšnjo večino.

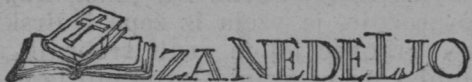
Čehoslovaška še nima nove — povolitvene vlade. Kakor je razbrati iz časopisja, so vse večje čehoslovaške stranke za vstop v vlado. Najbrž se bo obdržala sedanja vladna koalicija, kateri se bodo pritegnili še socialni demokrati.

Na Poljskem je maršal Pilsudski še vedno sprt s parlamentom in njegovo večino. V zadnjem času je Pilsudski izdal knjigo »Spominov«, v kateri ugodno sodi o redoljubju poljskih socialistov.

Anglija bo obnovila stike s sovjetsko Rusijo in je bil tozadevni vladni predlog sprejet v poslanski zbornici.

Angleška zbornica pretresa vprašanje o ustavi ter upravi Indije. Macdonaldova vladna večina je za samostojnost Indije, vse druge stranke so pa za podelitev samouprave. Vsekako se

bo rešilo indijsko vprašanje še to leto. **Gospodar Afganistana je Nadir kan.** Po zanesljivih zadnjih poročilih je bil Habib ulah, ki je pregnal pravega kralja Aman ulaha od Nadir kanovih čet ujet, obsojen od vojnega sodišča na smrt in ustreljen s svojimi 11 najbolj zvestimi.

Gerard Majela.

Eden najprikljubivejših svetnikov novejšega časa je sv. Gerard Majela. — Rodil se je 6. aprila 1726 v mestu Muro na Italijanskem. Njegov oče je bil krojač in mu je zgodaj umrl. Mali Gerard je rastle v zelo skromnih razmerah, zato ga je Bog obsipal s tem večjimi milostmi. Ena največjih je bila njegova svetniška mati, ki je res tudi vzgojila svetnika. Prve besede, ki jih je znal mali Gerard govoriti, so bile ime Jezusa in Marije, prvo, kar je znal narediti, je bilo znamenje sv. križa. Z otroškimi igrami Gerard ni imel veselja. Najrajši je stavil male oltarčke, jih krasil s podobicami in cveticami in je pri njih posnemal z vso resnostjo obrede, ki jih je videl v cerkvi. Velikokrat je zbiral tudi druge otroke pri teh svojih oltarjih, jim je pridigal, jih je učil moliti in peti in je prirejal z njimi procesije.

Ko je bil Gerard star 6 let, se je pripetilo z njim nekaj izrednega. V bližini rojstnega mesta je bila mala kapelica. V njej je bil kip Matere božje, ki drži v naročju svojega Sina. V to kapelico je Gerard rad in pogosto zahajal. Nekega dne je zopet prišel in je začel otroško nedolžno in pobožno moliti. — Naenkrat se mu je pa zazdelo, da sta postala Marija in otrok v njenem naročju živa, da je božji otrok stopil dol k njemu in ga povabil, naj igra z njim. Ko sta nekaj časa igrala, mu je dal otrok snežnobeli kruh in nato izginil. Gerard je tekel domov in je ves vesel pokazal materi darilo, ki ga je dobil. Doma so ga izpraševali, odkod ima kruh, a deček ni vedel nič drugega odgovoriti, kakor: »Ljubi otrok lepe gospe mi ga je dal.« Ker je mati mislila, da ga je dobil od otroka kake bogate družine, ni izpraševala naprej. To se je ponavljalo večkrat. Gerard v svoji otroški pameti ni tega umel; še le pozneje je spoznal, kdo je bil otrok, ki mu je dajal kruh. Črez 20 let je svoji sestri priznal: »Zdaj vem, da je otrok, ki mi je dajal kruh, bil Jezus. Takrat sem mislil, da je bil otrok, kakor drugi.«

Kmalu pa je Gerard zahrepenel po drugem kruhu. Ko je začel hoditi v šolo in je pričel umevati zakrament presvetega Rešnjega Telesa, se ga je polotila velika želja, da bi mogel prejeti sv. obhajilo. Ko je bil 8 let star, je videl v cerkvi, kako ljudje prihajajo k sv. obhajilu. Pri tem pogledu se vzbudi v njem taka želja po združitvi s Kristusom, da vstane in poklekne k obhajilni mizi. Duhovnik mu seveda ni hotel podeliti sv. obhajila, kar je dečka silno razžalostilo. Še le črez dve leti, ko je bil star 10 let je smel sprejeti angelski

kruh. Od tega časa naprej je sprejemal sv. obhajilo, kolikokrat mu je le spovednik dovolil.

Ko je Gerard dokončal šolo, ga je dala mati v uk nekemu krojaču. Tam je bil vzgled pobožnosti, nedolžnosti, pa tudi vestnosti pri delu. A kljub temu, ali pravzaprav radi tega je imel veliko pretrati. Nek starejši pomočnik ga je sovražil radi njegove pobožnosti in se je znašal nad njim, kjer je le mogel. Gerard je vse prenašal z največjim mirom in potrpežljivostjo. Kar mu je dajalo ta mir in krotkost, je bila misel na trpečega Odrešenika in misel, da se človeku nič ne pripeti brez božjega pripuščenja. Mislil si je, da ga Bog kaznuje in da se mora Bogu z vsem srcem vdati. To ga je napravilo tako veselega, da se je nekega dne kar smejal, ko ga je surovi pomočnik zopet mučil. To je spravilo tega še v hujšo jezo, da je začel nad njim kričati: »Ti se smejiš! Na mestu mi povej, kaj pomeni ta smeh!« Gerard je odgovoril: »Smejim se, ker me tepe roka božja.« Ko se je izučil, je bil nekaj časa pomočnik, nato pa je v hiši svoje matere začel samostojno krojaško obrt.

Vse je mladega in pobožnega krojača imelo rado, od vseh strani so mu nosili delo. A on v svojem stanu ni bil zadovoljen. Njegovo srce ga je vleklo v samostan. Imel pa je pri tem velike težave. Kapucini, pri katerih je dvakrat prosil za sprejem, so ga obakrat odklonili radi njegove bolehnosti. Pa tudi družba redemptoristov, ki jo je takrat ravno ustanovil sv. Alfonz, ga je najprej odklonila. Le na njegove goreče prošnje, naj vendar poskusijo z njim, so ga sprejeli. Tako je prišel leta 1749 star 23 let v samostan v Kiceto. Patri se niso mogli dovolj načuditi njegovi pobožnosti, svetosti, nedolžnosti in spokornosti, nič manje pa njegovi porabljivosti za delo. Skrajšali so mu čas preizkušnje in leta 1752 je že smel napraviti obljube.

Samo tri leta je preživel kot redovnik. A ta tri leta so bila polna molitve, ljubezni do trpljenja, raznih spokornih del, del ljubezni do bližnjega in pokorščine. Kako velika je bila njegova pokorščina, kaže sledeči slučaj. Neka propadla ženska je obdolžila pobožnega brata zapeljevanja. Tričetrlet leta je moral Gerard trpeti pod tem obrekovanjem, dokler ni ženska, ki je medtem nevarno zbolela, priznala, da si je to trditvev samo izmislila. Sv. Alfonz ga je nato vprašal: »Brat Gerard, zakaj se pa vendar niste branili?« Gerard je odgovoril: »Saj je vendar po naših redovnih pravilih prepovedano, da bi se opravičevali.«

Posebno je častil Jezusa v najsvetejšem zakramentu. Njegova želja je bila, da bi postal kolikor mogoče podoben trpečemu Odrešeniku. Zato si je nala-

gal razna pokorila in razven tega si je izprosil milost, da je čutil in doživljal Kristusovo trpljenje. Imel je tudi veliko ljubezen in usmiljenje do svojega bližnjega. Ubogim je dajal lastno jed, pomagal jim je pri delu, beračil je za nje. V bolnikih je videl Kristusa, stregel jim je in Bog mu je dal dar, da jih je mnogo ozdravil na čudežen način. Največ usmiljenja pa je Gerard čutil do ubogih grešnikov. Neprestano je molil za njihovo spreobrnjenje in zelo mnogim je izprosil milost, da so opravili dobro spoved in se resnično poboljšali.

Dve leti pred svojo smrtjo je moral na povelje svojih predstojnikov napraviti neko pot. Na tej poti ga je nek surov človek napadel in silno hudo zdelal. Od tega časa je večkrat bruhal kri in kljub vsej zdravniški skrbi in negi se je iz tega razvila težka pljučna bolezen. Več mesecev je bil priklenjen na bolniško posteljo. Njegova tolažba sta bila križ in podoba žalostne Matere božje. Nad vhodom v svojo celico pa je zapisal besede: »Tukaj se izpolnjuje volja božja.« 16. novembra leta 1755 je umrl. Bog ga je po smrti poveljical z mnogimi čudeži. Papež Leon XIII. ga je leta 1893 prištel blaženim, Pij X. pa leta 1910. svetnikom.

»Tukaj se izpolnjuje volja božja,« je napisal Gerard Majela nad vrata svoje bolniške sobe. Da bi ta napis, na duhovni način, bil nad vratmi vsake naše hiše, posebno takrat, ko jo obišče preizkušnja in nadloga. Ko bi nosile naše hiše ta napis in bi se po tem napisu v njih živelo, bi bilo v njih pač veliko blagoslova in prave sreče. Celo križi in težave bi postale blagoslov po izreku sv. Pavla: »Onim, ki Boga ljubijo, se vse v dobro izteče.«

Počastitev spomina škofa dr. Antona Mahnič. V nedeljo 3. novembra je bila v Zagrebu v prisotnosti mnogih jugoslovanskih škofov spominska slavnost po škofu Mahniču. Dr. Mahnič je bil rojen Slovenec in je kot mlad, silno nadarjen in izobražen duhovnik napovedal neizprosno boj brezverstvu med slovenskim ljudstvom. Svoje nazore je širil po listu »Rimski katolik«, ki ga je izdajal in večinoma tudi sam pisal. Ko je postal škof na otoku Krku je nadaljeval to svoje delo med Hrvatji, zraven je pa neustrašeno branil narodne pravice svojih vernikov proti tedanji avstrijski vladi, ki je na ljubo italijanašev zatirala hrvatski živelj. Ob koncu svetovne vojne je neustrašeno Brazil svoje ljudstvo pred italijansko objeatnostjo. Radi tega so ga po zvijači dobili v svojo oblast in ga nekaj časa celo internirali. Ves strt in bolan se je naposled smel vrniti v Jugoslavijo. Bolanemu je zagrebški nadškof nudil pri sebi pribežališče in je pri njem tudi umrl. Iskreno je tudi branil pravice staroslovenskega jezika pri službi božji. V nedeljo, 3. novemb. so prenesli njegove telesne ostanke iz kanoniške grobnice na pokopališču v cerkev sv. Frančiška Ksaverija in so jih pokopali blizu oltarja Matere božje. In tako počiva sedaj veliki branitelj staroslovenskega cerkvenega jezika, v cerkvi, kjer se o-

pravlja maša v staroslovenskem jeziku. Pri tej priliki je nastopilo veliko govornikov, svetnih in duhovnih, ki so proslavljali raznotere zasluge velikega škofa.

Katoliški tisk v Švici. Katoličani v

Švici imajo razen mnogoštevilnih katoliških mesečnikov in tednikov še tudi 23 katoliških dnevnikov. In vsak katoličan smatra kot svojo dolžnost, da ima naročen le katoliški dnevnik in druge verske časopise.

Volitve v občinske kmetijske odbore. Na podlagi zakona za pospeševanje kmetijstva z dne 6. septembra 1929 so razpisane volitve v občinske kmetijske odbore ter se morajo izvršiti najkasneje do 20. novembra. Volitev kmetijskih občinskih odborov se izvrši v redni, pravilno sklicani in sklepčni seji občinskega odbora. Volitev naj tvori posebno točko dnevnega reda že na vabilu, ki ga je treba dostaviti vsaj 24 ur pred sejo občinskim odbornikom. Pred volitvijo prečita predsednik to okrožnico, dopis velikega župana in pa vse paragrafe zakona o pospeševanju kmetijstva, ki se nanašajo na občinske kmetijske odbore. Nato se sklepa o številu članov, to je ali se izvoli 3, 4 ali 5 članov v občinski kmetijski odbor. Ko je to izvršeno, se preide k volitvi določenega števila članov in pa dveh namestnikov. Volitev se mora vršiti z listki. Vsak občinski odbornik napiše na listek samo določeno število imen oseb, ki jih voli za prave člane in imeni dveh oseb, ki jih voli za namestnika. Dva glasoštevca, ki ju je že prej določil predsednik, pobereta glasovnice in preštejeta glasove. Za izvoljene se proglašajo oni, ki so dobili absolutno večino, to je vsaj nad polovico glasov navzočih občinskih odbornikov. Po členu 51. navedenega zakona se morajo člani občinskega kmetijskega odbora voliti izmed občinskega zastopa.

Duhovniške spremembe. Anton Rataj pride iz Črne v Gor. Lendavo; Anton Cafuta za I. kaplana pri Magdaleni v Mariboru; Jožef Žolnir za II. kaplana; Jožef Meško doslej v Črensovcih, za III. kaplana; Adolf Adamič iz Bizeljskega v Črno; Anton Somrek iz Vranskega na Bizeljsko ter Mirko Štruc iz Gornje Lendave v Črensovcu.

P. Leopold Napotnik umrl. Iz benediktinskega samostana v Št. Lamprehtu na Zg. Štajerskem smo prejeli vest, da je umrl tam kaj ob severni meji dobro znani p. Leopold Napotnik. Rajni se je rodil leta 1859 v konjiški župniji. Leta 1884 je bil posvečen v mašnika. Blagopokojni je bil bratranec rajnega škofa dr. M. Napotnika, vrl Svovenec in vesten duhovnik. Dolga leta je bil oskrbnik benediktinskega gradu in posesiva v Svečini in ga je poznal celi Maribor. Pred par leti je zbolel in se preselil v Št. Lampreht, kjer je umrl med svojimi sobraty. Naše obmejno ljudstvo bo ohranilo rajnega v najlepšem in trajno hvaležnem spominu!

Tri samomori na en dan. Dne 7. novembra so se zgodili v Mariboru kar 3 samomori. Radi samozastrupljenja je preminul 50 letni upokojeni železničar Franc Pihlerič. — V Vetrinjski ulici v neki gostilni se je obesil bivši trgovec Rotter. — V Dravo je skočilo pri brodu

doslej neznanu, kakih 19 let staro dekle, katerega so odnesli valovi. Samomorilko bo mogoče ugotoviti, ko bo voda naplavila truplo.

Vlom v Murski Soboti. Dne 7. novembra v noči je bilo vlomljeno v pisarno trgovskega gremija v Murski Soboti. Vlomilci so razbili vrata z ročicami ter odnesli iz pisarne pet stotakov. Blagajne niso mogli razbiti in je izprazniti. Imeli so v rokah vrednostni papir za 276 tisoč, a so ga pustili, ker niso poznali njegove vrednosti.

Smrtna nesreča. V bukovškem gozdu nad Bogojino v Prekmurju se je zgodila nesreča, ki je vzbudila sočutje po vsej okolici. Hlapec Martina Pavla, mlinarja v Beltincih je peljal drva. Ko je dospel z vozom v tako imenovano »ciganovo grabov«, se je voz nenadoma prekucnil. To se je zgodilo tako naglo, da hlapec ni mogel odskočiti. Voz ga je pritisnil k drvam, ki so bila zložena ob cesti. V bližini ni bilo žive duše, zato se tudi ne ve, kaj je pretrpel ubogi hlapec, ki je bil stisnjen med vozom in drvami. Šele čez nekaj časa je slučajno prišel na kraj nesreče neki fant, ki je obvestil o nesreči drvarje v gozdu. Poklicana komisija je ugotovila smrt.

Čitajte! Malo je povesti, ki bi tako segle človeku do srca, ko povesti »A njega ni...« in »Odpoved nesrečne žene«. Kdor ne verjame, naj si ji nabavi in ji prečita! Dobita se v obeh Cirilovih knjigarnah v Mariboru, v Slomškovi tiskovni zadrugi in Mohorjevi knjigarni v Celju, pri Katoliškem tiskovnem društvu v Ptujju in pri pisatelju Fr. Kolencu, kaplanu v Murski Soboti. Staneta: prva samo 15 Din, druga pa 12 Din (brez poštne).

Tovariši borci iz vojne! Vabimo vas, da pridete v velikem številu na naš občni zbor, ki bo v Ljubljani dne 24. novembra tega leta v salonu tovariša Rozmana (pri Jerneju) sv. Petra cesta števil 85 ob 9. uri dopoldne. Vsak bivši vojak ima dostop in lahko izreče svoje želje. Sicer spored kot po navadi.

Pravična obsodba. V Mostarju v Hercegovini je bil te dni obsojen radi oderuštva trgovec Franc Vosilj iz Ljubuške. Prisojili so mu en mesec zapora in dvatisoč Din globe. Izposojeval je ubogim hercegovskim kmetom denar po 25 odstotkov. Leta 1927 in 28 je sklenilo radi slabe letine veliko kmetov iz Hercegovine, da se bodo preselili v Južno Ameriko. To priliko je porabil oderuh, da je posojal tem revežem denar na 25 odstotkov in je odtegnil od kapitala obresti za eno celo leto v naprej. Pri odiranju mu je pomagal njegov brat Zvonko Vosilj, ki je dobil 10 dni zapora in 1000 Din globe.

Italjansko bojno letalo. Te dni se je vršil poskusni polet z novim italjanskim bojnim letalom. Letalo je dvokrilnik, ki tehtá 15 tisoč kg, visoko je 10 m, dolgo 28 m in lahko vzame seboj 12 tisoč kg bencina ter olja in 8 tisoč kg bomb. Aeroplan ima šest motorjev, od katerih proizvaja vsak 1000 konjskih sil. Hitrost znaša 210 km na uro, to je največja; najmanjša pa 90 km.

Najvišji skok s padalom. V Leipzigu na

Nemškem se je spustila te dni ženska z aeroplana s padalom na zemljo z višine 2.500 m. To je dosedaj najvišja višina, s katere je tvegala skok ženska.

Po nedolžnem osumljena razpečevanja ponarejenih novcev. Gospa iz boljše rodbine je prišla te dni s svojo hčerkico v trgovino s sadjem v Milanu na Zgornjem Italjanskem. Da plača kupljeno grozdje, je vzela iz žepa 5 lirski novce. Trgovec jej je vrnil srebrnik s pripombo, da ni pravi. Gospa mu je ponudila drug denar, pa tudi ta je bil potvorjen. Na začudenje je vzela iz žepa še 11 petlirskih srebrnih novcev, ki so bili pa vsi prevlečeni z nekako svinčeno plastjo. Ženska je začela jokati, zunaj trgovine so se že bili zbrali ljudje in med temi tudi stražnik, ki je joko joč očel. Na policiji so jo podrobno izpraševali dve uri. Kako so prišli ponarejeni novci v njen žep, na to ni znala dati pojasnila. Zadeva je postajala vedno usodnejša, dokler ni izpovedala, da je imela poleg denarja čisto nov toplomer, katerega je bila malo poprej kupila. Toplomer se je pa ubil, živo srebro se je razlezlo po novcih, se kemično spojilo s srebrom in so lire res zgledale na prvi pogled kot potvorjene. Gospo je policija izpustila, ker je postala proti lastni volji razpečevalka na prvi pogled ponarejenih novcev.

Silovit izbruh ogenjenika. V državi Guatemala v Srednji Ameriki je precej veliko mesto, ki se imenuje Gueztaltenango. Naselbina je obdana krog in krog od gorovja, ki nosi ime Sv. Marija. Med imenovanimi hribi je oživel eden kot ognjenik in začel te dni s silovitim izbruhom. V gori je začelo najprej strahovito bobneti in cela okolica je čutila močne potresne sunke. Kmalu za potresom je švignil iz ognjenika 1000 visok steber dima in pare, ki sta zakrila daleč na okrog obzorje. Daleč na okoli se je začel vsipavati pepel, ki je pokril v par minutah zemljo 1 m visoko. Na ognjeniku so se pokazale na več mestih razpoke, iz katerih so se ulile cele reke žareče lave, ki so drvele nepričakovano naglo proti dolini, kjer so človeške naselbine in vasi. Lava je pokopala precej vasi in pobila nad 300 ljudi, med temi največ žensk ter otrok, ki so hoteli oteči v zadnjih trenutkih pred uničenjem najpotrebnejše. Mnogo oseb je ubilo kamenje, katerega je bruhal ognjenik.

Noetovo barko hočejo najti. Angleški muzej je organiziral skupno z vseučiliščem v ameriški Pennsylvaniji ekspedicijo, ki bo preiskala pod vodstvom profesorja Wolleja Mezopotamijo (pokrajina med azijskima rekama Evfrat in Tigris). Ekspedicija je že na potu. Pred odhodom je povedal profesor Wolley sledeče: Raziskovanja v Uru, rojstni deželi očaka Abrahama, so presenetila ne le navadnega člo-

Motnje v želodcu in črevesu, ščipanje v trebuhu, zastajanje v žilnem sistemu, razburjenost, nervoziteto, omotičnost, hude sanje, splošno slabost olajšamo, če popijemo vsak dan čašo »FRANZ JOSEFOVE« grenčice. Zdravniki svetovnega slovesa hvalijo izborni učinek, ki ga ima »FRANZ JOSEFOVA« voda v svoji lastnosti kot milo odvajalno sredstvo, zlasti pri malokrvnih, korpulentnih osebah, putikarjih in hemoroidalno bolnih. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

veka, ampak tudi učenjaka. Največjega občudovanja so vredni dokazi o cvetoči dobi v Uru (4000 let pred Kristusom). Na podlagi izkopin iz probujene dobe v Uru se da sklepati na kulturo pred vesoljnim potopom. Dosedanji uspehi dajejo up, da bodo zadeli kmalu na tozadevne pisane izkopine. Pisane najdbe bi imele za znatnost nepopisno veljavo, akoravno so že znane celo take, ki so starejše nego 4000 let pred Kristusom. Te pa so iz čisto drugih delov sveta in ne iz Mezopotamije. Pred izkopavanji ni imela znanost nobenih materijelnih dokazov, da je bil resnično vesoljni potop. Izkopine so jasno dokazale da je svetopisemska legendarna domneva o čisto splošnem potopu, zanesljiva zgodovinska resnica. — Profesor Volley je čisto resnega mnenja, da bo znal kulturni svet kmalu o prednikih Noetovih mnogo več, kakor pa o njegovih potomcih. Najnovejše mezopotamske najdbe bodo razdelili med muzeja v Bagdadu in na Angleškem ter na vseučilišče v Pensilvaniji.

Kemal paša posinovil pastirja. Vladar novodobne Turčije Kemal paša je posinovil 13 letnega pastirja in mu dal svoje ime. Vladar se je peljal nekoč z avtomobilom in je moral vprašati za pravo pot pastirja. Na razna vprašanja je dal deček tako pametne odgovore, da ga je dal paša pripeljati na svoj grad. Pastir je postal Kemalov prvi posinoveljenec. Doslej je pohčiril paša pet deklic, kojih očetje so padli v svetovni ali osvobodilni vojni.

Sto let poročena. Jožef in Marija Pacifico sta obhajala pred kratkem v Curitybi v Braziliji 100 letnico poroke. Jubilantinja ima 122 let, njen soprog 129 let. Njuna najmlajša hči je stara 76 let.

Nekaj o lovu na divje golobe. Splošno je znano, s kako strastjo lovijo ter uničujejo južni evropski narodi ptice ob priliki jesenske selitve. Danes hočemo opisati na kratko lov na divje golobe, kakor je v splošni navadi pri Baskih v Pirinejih (gorovje med Francijo ter Španijo). Nekateri naselbine Baskov se naravnost preživljajo z lovom divjih golobov. Golobi živijo v poletnem času v velikih množinah v Nemčiji ter na Francoskem. V sredini oktobra do sredi novembra se selijo iz severnih pokrajin preko Pirinejev v južnoafriške kraje. Španski Baski si izberejo za lov v gorovju stoječo skupino dreves. Na drevesih so kolibice iz dračja kot opazovalnice za prelet. Na prostem proč od dreves so nastavljene na 10 metrov dolgih drogih mreže. Pri vsaki mreži sta v kolibi dva človeka. Razven teh naprav so še na visokih pirinejskih hribih posebni izvidniki z mogočnimi trombami. Ko zapazi najvišja straža oblake golobov v zraku, trobi in opozarja na polet one stražarje v kolibah na drevju, da se pravočasno pripravijo ter so pozorni. Ko prileti več tisočglava jata v vidik kolibarjev, zavihiti eden v zrak z belo zastavo. Bele barve se golobi ustrašijo, ter uberejo drugo smer. Zopet zamahne drugi z zastavo in usmeri živalce drugam. To mahanje z belimi zastavami trpi tako dolgo, dokler ne izbere jata polet proti nastavljenim mrežam. Ko je že blizu pasti, požene eden od lovcev visoko v zrak belo pobarvano leseno ploščo. Ptici mislijo, da je beli predmet mogočna ptica roparica in se spustijo iz bojazni pred smrtnim sovražnikom na tla. Ko so na tleh, se

razgrnejo nad njimi visoke mreže in golobi so ujeti. Seve se ta prastari način lova vsikdar ne posreči, a v največ slučajih pa le. Vsakoletni golobji plen je pri Baskih ogromen. Lovski čas je v zvezi s prirejanjem pravih ljudskih praznikov s streljanjem, godbo, plesom, pojedinami ter pivanjem.

Skrivnost stavbenika. Najlepša grobnica v Indiji se imenuje Tadsch Mahal. Obdana je krog in krog od zidov iz belega marmorja in vsebuje skrivnost, katere niti danes ne morejo razvozljati. Grobnica je bila dograjena v 17. stoletju na povelje šaha Dschihana od francoskega stavbenika Austina iz mesta Bordo na Francoskem. V grobnici počiva šahova najljubša žena, lepa Mumtaz Mahal. Mirodvor je gradilo 20 tisoč delavcev celih 22 let. Delo je vladarja tako zadovoljilo, da je dovolil mojstru, da se ovekoveči v notranjščini grobnice. Znamenje, katerega je zapustil Austin, obstoja v tem, da pri prelomu oblaka ali pri najbolj rahlem dežju padejo iz istega mesta na stropu na tlak le tri kaplje vode. Že skozi dobo 300 let niso opazovali več nego tri kaplje. Francozove skrivnosti doslej ni mogel nikdo razložiti.

Kako draga je ženska lepota? V Čikagi v Ameriki se je vršil kongres lepoticarjev. Predsednica zveze je imenovala pri otvoritvi sledeče številke, ki dokazujejo, koliko potroši ženski svet v Ameriki za umetno lepoticenje. Za barvanje ustnic porabijo na leto Američanke 2375 ton barvila (ameriško-angleška tona znaša več nego tisoč kg). Ako bi položili to ustno barvilo v podolgastih kosih enega za drugim, bi pokrilo 2375 ton pot iz Čikage v Los Angeles. Nadalje se uporabi 25.000 ton dišeče vode za lase, 19.000 ton mila za lice, 8750 ton kreme za kožo, 6562 ton pudra. Vse te ogromne množine kilogramov si namažejo gizdalinke v enem letu na svoja lica. Predsednica je izrazila trdno upanje, da se bodo zgorajne številke v prihodnjem letu podvojile. Na kongresu so nadalje ugotovili, da so postale Američanke v zadnjem letu lažje. V splošnem je zgubila Amerikanka na telesni teži 5—10 kg.

Svetovna produkcija novih Ford-osebnih in trgovskih vozov je znašala v septembru 1929 svoto od 161.305 enot, kar kaže proti enakemu mescu v minulem letu precejšno zvišanje produkcije. En pomnožen izdelovalni program se je določil za mesec oktober, ki bi se raztegnil na produkcijo od 175.000 novih Ford-avtov in tovornih vozov. Produkcija Fordov v prvih novih mesecih tekočega leta je dosegla 1.633.498 enot, kar pomeni, da bo produkcija novih Fordavtov in tovornih vozov za letošnje leto prekoračila 2.000.000 enot. Pri Detroit-tovarni je zaposlenih nič manj kakor 108.138 nastavljenec, ki celi petdnevni teden delajo.

Knjige za čebelarja: Janša, Nauk o čebelarstvu 24 Din. — Lakmayer, Umni čebelar 26 Din. — Žnideršič, Naš panj 40 Din. Knjige kupite v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Knjige za vinogradnike: Gombač, Umno kletarstvo 16 Din. — Skalicky, Kletarstvo 72 Din. — Žmavc, Vinarstvo (znižana cena!) Knjige kupite v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Knjiga kakor kino
so Karl May-evi spisi
ki so do zdaj izšli 3 zvezki po Din 13.—
v TISKARNI SV. CIRILA V MARIBORU.

o taboru v Ormožu.

Čuden slučaj! Pred menoj na mizi leži kolajna — spomenica z ormoškega tabora. Pošta pa prinese »Slovenski Gospodar« 30. oktobra letos s šestdeset let starim vabilom na tabor v Ormožu dne 8. avgusta 1869. Izmed podpisanih domoljubov na vabilu naštel sem 19 meni osebno znanih možev, med njimi moj veroučitelj¹ dr. Anton Klemenčič, župnik. Ta je bil duša »Besedi« 1863² ob tisočletnici prihoda sv. Cirila in Metodija v naše kraje, pa tudi prvi slovanski tabor v Ljutomeru dne 9. avgusta 1863. Tu sta mu ob strani stala Dragotin Huber in Ivan Kukovec.

Pripomba. Pred letom je »Ilustrirani Slovenec« in pozneje tudi »Slovenski Gospodar« objavil sliko s tabora v Ljutomeru. Kako-li so zamogli dobiti takšno podobo, ne morem si pojasniti. Sklepam pač, da jo je kateri sedanji umetnik, ki pa ni bil na taboru, izpopolnil po pokvarjeni fotografski sliki. Podoba kaže, da med govorniškimi odrom in ne ravno številnimi poslušalci raste redko drevje. Oder stoji samotni na obsežni krčevini. To je pravilno. Široki, travniku podoben prostor je prazen. A na tej parceli je bilo zbranih tisoč in tisoč oseb. Med njimi blizu odra tudi moja malenkost. Tu je fotografu menda aparat odpovedal. Fotograf je prišel iz Ormoža. Aparat je bil podoben zaprti kočiji. Ne spominjam se, da-li je voz vlekel jeden konj, ali dva. Takšni so bili aparati pred šestdesetimi leti. Nas dijake je je zanimala velika komora obskura. Slike o zborovanju nismo pozneje videli nikjer. To bi menda reklo: Fotografija se je ponesrečila. Sedanji oskrbovalec pokvarjene slike pa čez dobrega pol stoletja ni imel človeka, ki bi mu bil zadevo razložil, pa bi umetnikova domišljija naslikala tisočglavo družbo poslušalcev okoli sedaj samevajočega odra³ na sliki, ki bi naj predstavljala prvi slovanski tabor v Ljutomeru.

Da se vrnem. Kolajno na mizi sem pripravil, da jo pošljem za »Zgodovinsko društvo« v Maribor. Bil sem namreč tudi na taboru v Ormožu. In »taboriti« smo medalje nosili na prsih, kakor na primer odlikovani vojaki svoje kolajne in križce. Medaljo iz Ljutomera sem pred leti izročil znancu, da jo čuva v svoji hiši. Spomenica pa, trenutno v moji levici se nahajajoča, kaže z velikimi črkami na eni stranici napis: Tabor v Ormožu 8. avgusta 1869. Na drugi strani se ob robu nahaja venec z listjem dozdevno lipovim. Med vencem v okroglo opomin: Složimo se! Zedinimo se! Ne vdajmo se! V tem besed-

¹ Letos obhajamo 100-letnico njegovega rojstva, 1819. Moder učitelj. Sedeli smo v četrtem razredu 1863/4. Nekega dne se oglasi šolar v prvi klopi, ter zatoži tovariša. »Gospod doktor! Toti pa je nemškutar.« Sodnik zapustivši mizo, mirno in tiho dajal je primeren poduk obeh. Njegova vzgojna modrost spravila je nasprotno si dvojico. — Tega leta nas je vzgledni nadučitelj Gabrijel Postružnik v tretjem razredu naučil pisati cirilico. Če so v tem jubilejnem letu cirilico pisali tudi po drugih krajih, meni ni znano. Zadeva je pa danes za šolo v Lotmerku že zgodovinska imenitnost. Pis.

² Na misel mi prihaja naravnejša razlaga. Slika s tabora se ni obnesla. Drugi ali tretji dan so fotografirali prazno taborišče. Navidezni zborovalci, med drevjem nastavljeni, to bodo ljudje, ki so ob delavnih prišli k sv. maši, pa jih je fotograf naprosil, da so šli z njim k aparatu. Pis.

nem krogu še dve besedi, ena pod drugo: ŽIVILA SLOVENIJA!

Vabilo vabi na tabor v logu ob cesti v Središče vse! Zborovanje se je vršilo poleg »Čitalnice« na velikem vrtu neposredno ob »placu« v mestu, v Ormožu.

Svoječasno je čez Dravo prevažal brod. Do reke smo zvečer spremljali številne Varaždince in njihove sosede. Baren jih je prepeljal na desno obrežje.

Pri zborovanju je na vzporedni bila tudi točka: Most čez Dravo! In kadar vidim sedanji most, vsakokrat se spominam na tabor v Ormožu.

M. Karba.

*

Krst Amerike.

Malokomu je znano, kako in zakaj je prišla ogromna dvojna Amerika do svojega imena, ki je posneto po Florentincu (Florencija mesto v zgornji Italiji) Amerigu Vespucci. Ameriko je krstil z danes veljavnim imenom nemški zemljepisec Martin Waltze-müller ali Waldsee-müller iz mesta Zell ob Bodenskem jezeru. Očetu omenjenega je bilo ime Konrad in je bil po poklicu mesar. Ko je bil sin star 14 let, se je preselila rodbina iz Zella v Freiburg v Nemčiji. Mladi Martin je stopil v tedaj slovito freiburško šolo. Po večletnih študijah si je pridobil sloves zemljepisnega učenjaka. Leta 1740 je izdal v Strassburgu v Nemčiji tiskano znanstveno delo pod zaglavjem: »Uvod v svetovni zemljepis po izročilu Ptolomeja, Ameriga Vespucci in drugih«.

Waltzemüllerjeva knjiga je obsegala zemljepisne razprave s kartami štirih delov sveta.

Pred izdajo zgorajnega dela so nazivali Španci ter Portugalci Ameriko »Novi svet«.

Še le naziv nemškega učenjaka je bil za prekrstitev »Novega sveta« merodajen. V naslednjem hočemo dokazati, kako po krivici je bila Amerika prekrščena po Florentincu Vespucciju.

Že leta 1000 so dosegli Normani pod Erikom Rdečim in njegovim sinom Leifom preko Islandije ter Grönlandije obal severne Amerike. Imenovali so novo odkrito zemljo »Vinland«. Normanska severoameriška naselbina je kmalu propadla in odkritje novega ozemlja je zatonilo v popolno pozabnost.

Genovežan (doma iz italjanskega mesta Genova) Kolumb je pristal pri iskanju poti v Indijo na otoku Guanahani (danes San Salvador in spada v skupino Bahama otočja pred Srednjo Ameriko). Kolumb je dosegel pravo ameriško ozemlje leta 1493.

Vespucci se je preselil leta 1493 iz Florencije v špansko mesto Sevilla. Leta 1498 se je udeležil v spremstvu Španca Hojede vožnje v Južno Ameriko v Venuzuelo. Pozneje je napravil v službi Portugalcev še tri raziskovalne vožnje.

Sam Krištof Kolumb je priporočil Vespuccija aragonskemu kralju Ferdinandu, ki ga je imenoval leta 1508 za velikega krmlarja za potovanja ter vožnje v daljno Indijo.

Vespucci je ukradel nehote velikemu Kolumbu zaslužno na odkritju Amerike, kar se je zgodilo tako-le:

Premeteni Italjan Vespucci je svoje vožnje krog Amerike popisal v posebnih pismih, katere je pošiljal v Evropo. Pisma so v Evropi tiskali in raznesli med narod v italjanskem, nemškem in francoskem jeziku. Pozneje so bila ta pisma zbrana ter izdana v posebni knjigi. V teh pismih se imenuje Vespucci »Albericus« in ne Amerigo.

V omenjenih pismih navaja Vespucci neresnično, da je dosegel leta 1498 ameriško ozemlje. Resnično je pa zapustil na ladji Evropo še le leta 1499.

Vespuccijeva pisma o raznih vožnjah je čital Nемец Waltzemüller. Po njih je priredil svojo knjigo ter karte. V svoji zemljepisni razpravi piše med drugim tudi naslednje, kar je bilo odločilno za prekrstitev Novega sveta: »Četrty del sveta, se naj imenuje, ker ga je našel Amerikus (Vespucci), zemlja Amerikova, ali Amerika«.

Nadalje se naglašava v isti knjigi, da nosita Evropa ter Azija ženski imeni in zakaj bi ga pa Amerika ne!

Nemški učenjak je zaznamoval tudi na kartah Novi svet z označbo »Amerika«.

Kolumbova slava je zatonila že tedaj, ko je še živel, ker ga je znal nadkrižiti z pisi in izdajo pisem Florentinec Vespucci. Čudno dejstvo je, da se je oprjelo mnenje ter naziv nemškega zemljepisca hitro celega kulturnega sveta in ostal za vedno obojni Ameriki.

Nad 120 milijonov Amerikancev prebiva v Združenih državah. Vsi so ponosni, da so državljani Amerike; nobeden se pa najbrž ne zaveda, da jih je krstil za Amerikance — Nемец, ki bi zaslužil skromen spomenik v svojem rajstnem mestu ob Bodenskem jezeru.

Je pač tako na tem ljubem ter božjem svetu, da se eden zna okoristiti z iznajdbo, drugi pa ne! Krištof Kolumb je bil skromen velikan; Vespucci blebetavi koristolovec, kojemu je pa ostala slava Kolumbova!

*

Kako slabi računarji so nekulturni narodi.

Računstvo je spretnost ter znanost, ki se drži že od nekdanj najbolj kulturnih narodov. Da je bil človek v onih davnih, davnih prazgodovinskih časih presneto slab računar, lahko izprevidimo na vzgledih danes živečih nekulturnih narodov.

Bušmani v Južni Afriki in Wood Indijanci v Braziliji znajo šteti tudi danes le do — 2. Kar je nad 2, pravijo: veliko. Korkardi v Braziliji brojijo do tri in se poslužujejo pri tem računu prstov na roki.

Pleme Damara v Afriki pozna številke do 3. Hočejo označiti štiri, se poslužijo prsta na roki. Nemški učenjak dr. Ernst Bauernbach je bil pri Damara plemenu in navaja sledeči vzgled: Za eno ovco je dal 2 zavojevka tobaka. Ko je hotel vzeti 2 ovci, je dal divjaku 4 zavojevke, a ta mu ni dal živali. Moral je vzeti najprej 1 ovco in dati zanjo 2 zavojevka, nato še le je vzel drugo žival in jo plačal z 2 zavojevkom. Še le na ta način je bil prodajalec zadovoljen.

Navada, se posluževati pri štetju prstov na roki, je razširjena po celem svetu. Označba za število je posneta pri najbolj priprostih narodih po prstih ter roki.

Pri takozvanih spodnjih Murajcih v Av-

straliji pomeni številka 5 = roko, število 10 = 2 roki.

Domačini ob reki Guyanna v Kaliforniji v Severni Ameriki se poslužujejo pri štetju prstov na roki in na nogah. Prsti na rokah in nogah = 20. Beseda človek = 20. Ako hočejo šteti do 45, pravijo: dva človega in ena roka. Štetja preko sto sploh ne poznajo.

Pri Eskimih na Grönlandiji pomeni beseda človek številko 20.

Narod Abigonov na Bismarkovem otočju v Tihem Oceanu se poslužuje pri računanju lastnosti raznih živali. Do številke 3 poznajo posebne označbe. Ako pa hočejo šteti do 4, pravijo kazuar, ker ta tamkaj živeči ptič, ima na nogah po štiri kremplje. Za označbo 5 pravijo »nemhalek«. Kožuh živali nemhalek ima pet barv.

Zopet drugi navadni narodi rabijo pri štetju računski stroj najbolj priprostega kova.

Azijatski Ostjaki poznajo motvoze ter jermene, na katere delajo vozle. Ako pomagajo tujcu pri prevozu prtljage z živino, mu ponudijo po končanem opravilu račun v vozlih.

Angoli v Afriki barantajo z belokožnimi trgovci s pomočjo vozlov na motvozih iz slame.

Pri narodih ob Laongo obali (Srednja Afrika) pada mož, ko odpotuje z doma, ženi motvoz iz ananas listja. Na motvozu je toliko vozlov, kolikor dni namerava gospodar izostati. Za označbo nedelje naprava dva vozla.

Pri narodih po širni Sibiriji je v navadi računski stroj, ki je deščica iz trdega lesa. V deščico delajo ureze. Ako si izposodi priprost Sibirec od soseda kako vrednost, prejme od posojevalca deščico s toliko urezami, kolikor je vreden izposojeni predmet. Pri vračilu uničijo deščico.

Zgoraj omenjeni nemški raziskovalec dr. Bauernbach opisuje afriška plemena, ki rabijo pri računanju palčice.

K njemu je na primer poslal kralj iz Ugande 2 dečka s tremi palčicami, ki so značile, da želi imeti: en robec, biserno verižico in uro budilko.

Številka 10, ki je v splošni rabi pri vseh najbolj kulturnih narodih, se je rodila iz deseterih prstov na roki. Nikakor pa ni označba za deset srečno izbrana, ker desetka ni deljiva ne s tremi in ne s štirimi!

*

Iz zgodovine cigarete.

Te dni je minulo ravno 100 let, odkar se je pojavila prva cigareta. Cigareta je namreč znatno mlajša kakor njena sestra smodka, ali pa njena stara mati — pipa. Od pipe, katero so pušila indijanska plemena v časih odkritja Amerike do fine cigarete je preteklo nekaj stoletij. Znano je, da je bilo pušenje po Kolumbovi vrnitvi iz Amerike od oblasti preganjano s strogi kaznimi, je veljalo tudi za brezbožno razvado. Še začetkom 18. stoletja so izdajala občinska predstojništva prepovedi kajenja in to predvsem radi nevarnosti izbruha požara.

Za razširitev pušenja je veliko skrbela 30 letna vojna. Vojaštvo je kazalo mnogo veselja na dimu in razneslo to navado po vseh pokrajinah, kjer se je vojskovalo in na ta način smo prišli tudi Slovenci do pušenja.

Vojaki so bili zopet oni, ki so si izmislili prvo cigareto. Ravno pred 100 leti so se bojevali Egipčani proti Turkom. Poveljnik egipčanske vojske je bil Ibrahim paša, ki je postal pozneje slavnoznani vladar Egipta. Da bi nekoliko nagradil svoje pridne topničarje, jim je podaril zavoj finega tobaka in eno veliko vodno pipo, kakor je ta v navadi na vzhodu in lahko po cevkah več oseb naenkrat puši iz nje. Vojaki so imeli z darilom veliko veselje. Lepa dne pa jim je razbil strel iz turške puške oboževano pipo. Pri pogledu na razvaline pipe se je zablislilo v glavi nekega vojaka na iznajdljivo plat. Vzel je cevko iz papirja, katero so uporabljali za užig topniške užigalne vrvice, jo nadeval s tobakom in na ta način se je rodila prva cigareta.

Od tega trenutka naprej se je pušenje cigaret razširilo zelo naglo po celem vzhodu. Prve cigarete so seve zvižali z roko, kakor je to še danes običajno. Kmalu so začeli izdelovati cigarete v velikih množinah in to najprej v Rusiji. V srednji in zapadno Evropo so zanesli cigareto vojaki.

Leta 1853 so se privadili pušenju angleški, francoski in avstrijski vojaki pri obleganju mesta Sebastopol. Kajenje so po vrnitvi iz vojne zanesli v domače kraje.

Radi komodnosti se je kmalu udomačila cigareta v zapadno evropskih deželah, kjer je porivala ob stran tolikanj priljubljeno pipo ter cigaro in to še posebno radi tega, ker se je vedno tehnično izpopolnjevala.

GOSPODARSTVO

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto, 9. novembra so pripeljali špeharji na 54 vozeh 168 zaklanih svinj, kmetje 8 vozov sadja, 36 krompirja, 38 vozov zelja, 12 čebula, 4 voze sena in 3 slame. Svinjsko meso so prodajali po 15—27.50, krompir 9.80—1.25, čebula 2—3, zelje 0.75—1. Seno 90—100, slama 60 do 65, surovi kostanj 1.50—2. Pšenica 2.50, rž 2.50, ječmen, oves 1.50, koruza 2, ajda 2, proso 2.50—3, fižol 3—4, 1 kokoš 30—40, par piščancev 25—60, raca 25—30, gos 60—90, puran 70—90, domači zajec 10—40. Česen 12—15, kislo zemlje 4, kislja repa 2, gobe 1—2. Jabolka 4—8, hruške 6—10, suhe slive 10—12, grozdje 14—20. Mleko 2.50—3, smetana 12—14, surovo maslo 36—40, jajca 1.75—2, med 16—20.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 8. novembra 1929 je bilo pripeljanih 534 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 80—100 Din, 7 do 9 tednov stari 125—200 Din, 3—4 mesece stari 300—400 Din, 5—7 mesecev stari 450—500 Din, 8—10 mesecev stari 650—800 Din, 1 leto stari 1000—1200 Din, 1 kg žive teže 10—12.50 Din, 1 kg mrtve teže 17—18 Din. Prodanih je bilo 338 svinj.

*

Gospodarska obvestila.

Kolje za vinograde in za sadno drevje, kakor vsake vrste rezan les prodaja ali zamenja za dobro vino Franjo Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica št. 25. 1376

Občni zbor društva kmetijskih strokovnjakov. Toletni občni zbor Društva kmetijskih strokovnjakov za Dravsko banovino se vrši v soboto, dne 16. novembra ob 10. uri dopoldne v Celjskem domu v Celju. Prošnja za običajne

železniške olajšave je vložena. Člani se vabijo na številno udeležbo, ker so na dnevnem redu važne točke, med drugim tudi sprememba pravil.

Sv. Rupert nad Laškim. Dovolite mi, gospod urednik, da bom potožil svoje in svojih sotrpinov srčne, to je kmetijski bolečine! Tako hudo nas je letos udaril ta šment, namreč hmelj, da bunke še dolgo ne bodo zacelile. Splošno se lahko reče, da je bila letos ugodna letina za vse; imamo, hvala Bogu, kruha, a za denar je huda stiska. Vina nimamo, ker trta tukaj več ne uspeva, namiznega sadja ni, sadna pijača nima nikakšne vrednosti; zato smo se nekoliko poprijeli hmelja. Dasiravno smo pridelali dobro blago, ga skrbno posušili, vendar ni imel cene. Nekateri posestniki so ga prodali na papirju po 5 Din, a ko so ga spravili v Št. Peter v Sav. dol., je prekupec navzlic pisani pogodbi blago kratkomalo odklonil in obenem odločno zahteval, da se nabasane bale takoj izpraznijo. Kaj naj stori ubogi hmeljar? V pravični nevolji bi najraje treščil nesrečni hmelj v kak jarek ali vodo, a to se mu ni dovolilo. Hočeš nočeš je moral voz spet obrniti in voziti zavrženi hmelj 6 do 8 ur spet nazaj domov, da ga je potem tam zažgal ali pokopal v gnoj ali ga za vedno spravil iz sveta. Presneti hmelj nas je grdo nažgal, sedaj pa mi njega žgemo in ruvamo zadnje sadike iz tal! Ako človek bere hmeljska poročila v časnikih, se mora naravnost čuditi, da so Čehi in Nemci naš hmelj tako sramotno zavrgli; ali pa je z nabiti kaj drugega vmes?! — Naj bo temu kakorkoli: mi sklenili smo trdno, hmeljarji vsi pa pravijo tako: hmelj naj raketom zvižgat gre, hmeljske jude vrag naj vzame vse!

*

Martin Potočnik:

Sadna trgovina.

V zadnjih letih se opaža, da vlada vsesplošno zanimanje za sadjarstvo. Marsikateri kotichek, ki je morda bil že stoletja prazen, je dobil svojega gostitelja — sadno drevo.

Vidi se, da prešinja tudi nekmetovalce sadjarska ideja, ki se bode v doglednem času razširila po vsej naši lepi Sloveniji. Kakor je Holandska postala zgled na polju živinoreje in poljedelstva, ravno tako naj bi postala Slovenija vzor sadjarstva. Upajmo, da se nam to posreči, ako bode podprl sleherni sadjar z vso svojo močjo geslo: le naprej, da nas ne dojdejo drugi! Pa zakaj neki ravno pri nas še vedno popraševanje po lepem sadju, čeravno ga imajo tudi druge države dovolj na razpolago? Tukaj vidimo, da je želo in še žanje slovensko sadje svetovni sloves. Saj je ravno na sadni razstavi v Parizu odneslo naše sadje zlato kolajno. Tudi drevju ne prija vsako podnebje; tu ima preveč vlage, drugje premalo toplote itd. to vse silno vpliva na kakovost sadja. Ravno pri nas so podnebne razmere take, da more drevo graditi plodove, ki so harmonično sestavljeni (razmerje med sladkorjem in kislino primerno). Iz tega bi sklepali, da naše sadje ne more izgubiti odjemalcev. Dandanes igra zraven kakovosti še tudi to, kako in v čem se sadje razpošilja. Največ sadja se transportira kot prosto napisano v vagonu. Pri tem razpošiljanju se greši zadnje čase jako veliko. Sadni

prekupci, ki so poslali vagone napol gnilega sadja v inozemstvo, so pač pokazali svetu veliko nesolidnost Slovencev. Ali kdo nosi slabo ime — »producenti sadjarji«, ki so svoje blago pošteno oddali prekupcu. Nešteto je takih grehov v sadni trgovini, ki vedno bolj manjšajo število kupcev.

Po drugih državah se je uvedlo razpošiljanje sadja v enotnih posodah, t. j. ameriški zaboj in normalni sod. Vidi se v teh transportnih posodah velika praktičnost in prisiljena solidnost. Sadje, vloženo v ameriški zaboj, mora biti sortirano po kvaliteti, debelosti in barvi. Nato se za zavije v papir ter vloži v zaboje po nekem gotovem sistemu. Takšen zaboj s sadjem vred tehta 25 kilogramov. Letos sem imel prvič priliko videti vagon napolnjen z ameriški zaboji, ki so vsebovali naše sadje. Lahko si mislimo, da je to velik korak za pospeševanje sadne trgovine. Zato proč z nesolidnostjo iz sadne trgovine, če hočemo naprej!

Največ morejo vplivati na razvoj trgovine producenti. Obdelati hočem samo tri momente, ki vplivajo na lepoto in kakovost našega sadja. Gnojenje sadnega drevja vpliva zelo veliko na debelost kakor tudi okusnost plodov. Dostikrat vidimo sadje na drevesu, ki je ostalo drobno ravno vsled pomanjkanja hrane. Drobnega sadja v trgovini nihče ne zahteva, ampak edinole debele, rdečo barvane plodove.

Drugi vzrok slabo razvitega sadja tiči v tem, ker se sadi drevje v premajhnih razdaljah tako, da nima zrak, oziroma toplota dovolj dostopa. Krona je navadno vzgojena pregosto, kar ima za posledico bledikasto listje, ki ne more služiti svojemu namenu. V listu se namreč gradijo snovi, ki se rabijo za razvoj sadja. Zato skrbimo s čiščenjem drevja, da bo izpostavljena sleherna vejica solnčni svetlobi. Listje bo lahko asimiliralo ter s tem debelilo plodove.

Zadnji glavni vzrok, ki vpliva na kvaliteto našega sadja, so boleznin in škodljivci. Škodljivci napravljajo letno milijonske škode sadjarjem. Spomladi škoduje cvetu cvetoder, a jeseni jabolčni zavijač. Poglejmo bolezen krastavost ali škrlup. On napravlja sadje manje vredno, oziroma za namizno sadje nesposobno. V sadni trgovini se oni plodovi, ki imajo nad 1 cm² škrlupa, uvrstijo v drugo kakovost. Škrlup zatiramo tako kot peronosporo na trsju, namreč s škropljenjem z bakrenoapnenno brozgo. To so vzroki, ki vplivajo indirektno na potek sadne trgovine.

S tem sem vas hotel danes opozoriti na dejstva, ki naj bi jih upoštevali in premotriili oni, ki so mojih misli. Vse pa danes kličem, da se dejansko udeležite te poti, ki vas privede do sreče in blagostanja.

V vojašnici. Narednik: »Kateri magarac ti je ukazal, pomesti te smeti prav pred vrata?« — Redov: »Gospod narednik, pokorno javljam: gospod polkovnik.« — Narednik: »Kaj? Ti se upaš reči, da je gospod polkovnik magarac? Takoj se javi na raport!«

NAŠA DRUŠTVA

Koroški pevci v Mariboru. V nedeljo, 10. novembra, ob ¼ na dyanajst, je Maribor nad vse prisrčno sprejel slovenske fante in može s Koroškega, ki so prišli iz Ljubljane in Celja, kjer so priredili izvrstno uspela koncerta. — Sprejema se je udeležilo gotovo 3000 ljudi, ki so naše koroške brate pozdravili tako iskreno in navdušeno, da so bili koroški može in fantje globoko ginjeni. Popoldne so si koroški Slovenci ogledali Maribor ter so tudi posetili grob svojega velikega buditelja in učitelja škofa Slomškega. Zvečer je bil koncert v veliki Unionski dvorani, ki je bila nabito polna. Veliko ljudi je moralo oditi, ker ni več bilo za nje prostora. Med udeleženci je bil tudi prevzvišeni gospod škof dr. Karlin in veliki župan dr. Schaubach. Nastop koroških kmetijskih fantov in mož, članov pevskih društev v okolici Celovca, je vse navzoče naravnost očaral. Po vsaki odpeti pesmi je bilo toliko odobravanja, da so morali pevci dosti točk ponavljati. Vsa nežnost, milina in lepota slovenske narodne pesmi, osobito koroške narodne pesmi, se je razkrila poslušalcem, ki so našim bratom s Koroške hvaležni za to, da so nam priredili tako velik užitek. Po koncertu, ki bo vsem, gotovo tudi koroškim Slovincem, ostal v najboljšem spominu, je bil v dvorani Zadrudne gospodarske banke prijateljski sestanek v čast koroškim bratom. Med navzočimi je bil tudi g. veliki župan dr. Schaubach in g. propra generala Maistra. Slovenski rojak Hochmüller je pozdravil s primernim nagovorom zastopnike slovenske narodne kulture na Koroškem. Predsednik Prosvetne zveze dr. Hohnjec je poudaril prosvetno solidarnost med koroškimi Slovenci in slovenskim narodom v naši državi ter priporočal našim koroškim bratom gojenje in širjenje narodne prosvete in kulture kot prvo in najboljšo obrambno sredstvo. Glasbena Matica in »Jadrana« sta zapela nekaj prav lepih slovenskih pesmi, ki so jih koroški bratje poslušali z največjim zanimanjem.

Prosvetna zveza v Mariboru priredi proslavo papeževe 50 letnice mašništva in 70 letnice prenosa sedeža lavantinske škofije v Maribor, v petek, 15. novembra, ob 20. uri v mariborskem Narodnem gledališču. Na sporedu je godba Katoliške omladine, pevske točke, ki jih proizvaja pevsko društvo »Maribor«, nastop Orla in Orlic, poklonitev najmanjših, 4. in 5. dejanje Silvin Sardenkovega igrokaza »Sv. Ciril in Metod«, ki ga proizvaja Ljudski oder, in govor urednika dr. Vatovca. Pridite v najobilnejšem številu!

Ljudski oder v Mariboru priredi v nedeljo dne 17. tega meseca pri Sv. Lenartu v Slov. goricah skupno z Prosvetno zvezo dramatičen tečaj za vsa tamošnja katoliška društva. Tečaj se bo vršil v prostorih gostilne Arnuš po pozni sv. maši. Predavalo se bo predvsem o režiji in šminkanju. Popoldne po večernicah pa se vprizori istotam igra »Skopuh« kot dopolnilo k predavanju za vse tečajnike in je za nje udeležba obvezna. Podrobnejša navodila dobijo društva še pravočasno, druge naše prijatelje in prijateljice lepe igre pri Sv. Lenartu in okolici pa tem potom najiskreneje vabimo, da se priveditve udeležijo.

Maribor. V tiem in skromnem delu za izobrazbo služkinj na polju organizacije »Pohorjske zveze« nam hoče pokazati sad svojega truda, ko uprizeri 17. novembra v Zadrudni banki ob pol 5. uri z uvodnim predavanjem zanimiv poučni igrokaz »Moč Marijine priprošnjice«. Prijazno vabljeni vsi, osobito pa, katerim pod oguljeno obleko bije srce za pošteno razvedrilo.

Katoliško izobraževalno društvo v Krčevini pri Mariboru priredi v nedeljo 17. novembra v društvenem domu igro »Pravica se je izka-

zala« v dveh dejanjih. Začetek ob 3. uri popoldne. Svira godba Katoliške omladine.

Št. Peter pri Mariboru. Prihodnjo nedeljo, to je 17. novembra se vrši popoldne po večernicah v prostorih posojilnice fantovski sestanek z zanimivim sporedom. Prijateljsko so vabljeni vsi dobro misleči šentpeterski fantje. — V nedeljo, 1. decembra bo istotako popoldne ob treh v samostanski šoli predavanje č. g. kaplana Richterja o važnem predmetu. Pridite vsi. Fantje, ki imajo veselje in ki žele stopiti v krog tamburašev, se naj javijo pri organistu g. Baumann, kateri je prevzel poučevanje.

Sv. Ana v Slov. goricah. Orliški krožek priredi v nedeljo dne 17. novembra 1929 po večernicah v društvenem domu krasno igro »Lurška pastarica«. Prijatelji poštene zabave vljudno vabljeni!

Sv. Benedikt v Slov. goricah. Na splošno željo občinstva ponovi tukajšnji orlovski odsek pretresljivo žaloigro »Devet križev ali krava svatba na Tomačevem«. Vsi, ki je še niste videli, pridite! Vabljeni so zlasti sosede iz Negove in Sv. Trojice. Naj vas ne moti morebitno slabo vreme, pridite vseeno!

Sv. Vid pri Ptuj. Dne 3. novembra so nas obiskali Orli iz Ptuja. Na štirih vozovih so se pripeljali Orli, Orlice, mladci, naraščaj (dečki in deklice). V našem prelepem Slomškovem domu so napravili telovadno akademijo. Točko za točko so jako lepo izvajali. Vsi, od kraja do konca, so nam bili jako všeč, najbolj seveda male deklice, ki so narodne pesmice lepo prepevale in telovadile. Tudi vaja Doberdob slovenskih fantov grob nam je šla do srca. Res je bil to jako lep dan. Dvorana je bila dobro obiskana in vsi navzoči so hvalili telovadce. Mi se zahvaljujemo Orlom za obisk ter jim ključemo: Na svidenje! Prva večja prireditve v Slomškovem domu bo otroška slovesnost na narodni praznik, 1. decembra. — Tudi knjižnico smo precej pomnožili in preuredili. Bog nam daj svoj blagoslov!

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Naše Katoliško prosvetno društvo je dvakrat vprizorilo 4 dejanko »Zaklad«, pri kateri je sodelovalo več mladih moči. Prav tako! Le vztrajno naprej! Samo obisk je bil obojekratu jako nepovoljen. Nekaj radi neugodnega vremena, nekaj pa radi naše malobrižnosti, ki nam ni v čast! Naj zima prinese več življenja v prosvetno delo!

Kapela pri Radencih. Tukajšnje bralno društvo priredi dne 17. novembra tega leta ob 17. uri (ob petih popoldne) v restavraciji pri g. Maršiku v Radencih ganljivo igro »Mala pevka«. Vsi prijatelji poštene zabave prijazno vabljeni!

Sv. Jurij ob Ščavnici. V nedeljo dne 24. novembra po večernicah se vrši v uti g. Pergerja volilni občni zbor bralnega društva z navadnim sporedom. Odborniki in pregledniki, pripravite poročila! Dolžniki, prinesite članarino! Društveniki, pokažite svojo društveno zavednost s tem, da se prav gotovo udeležite občnega zbora!

Sv. Jurij ob Ščavnici. Ker pri zadnji igri ni bilo ne konca in ne kraja smeha, so se Orli odločili, da še na splošno željo igro ponovijo in sicer v nedeljo dne 17. novembra. Vsi tisti, ki so igro videli, vam lahko povejo, koliko smeha je pri tej igri. Ne ustrašite se grdega vremena in mraza. Na svidenje!

Ljutomer. Prosvetno društvo v Ljutomeru uprizeri v nedeljo dne 24. novembra krasno spevoigro iz turških časov »Mlada Breda«. — Vstopnina znižana. Začetek ob pol 4. uri popoldne. Vsi iskreno vabljeni na prvo narodno opereto v Katoliškem domu. Bog živi!

Sv. Jurij ob južni železnici. V nedeljo dne 17. novembra se vrši občni zbor Katoliškega prosvetnega društva. Vrši se v dvorani Katoliškega doma po večernicah. Spored: Govor, petje in poročilo odbora.

Slomškova tiskovna zadruga ima izredni občni zbor 28. novembra tega leta v Ljudski posojilnici v Celju. Začetek ob 11., oziroma pol 12. uri. Na dnevnem redu je sprememba pravil. 1406

Enonadstropna hiša s trgovino in vrtno ob glavni cesti se po ceni prodaja. Vila 6 sob, lepi vrt za Din 250.000 se prodaja. Enonadstropna hiša, pripravna za industrijo se za Din 140.000 prodaja. Posredovalnica »Rapid«, Maribor, Gosposka ulica 28. 1410

Krojači, šivilje! Najmodernejši šivalni stroji so Junkerjevi; stanejo: ženski Din 2.270.—, krojaški Din 2.770.—. Samo pri Franc Žgeč, Moškanjci. 1403

Prodaja dvojno moško kolo. Malečnik 15. St. Peter pri Mariboru. 1412

Prodaja malo posestvo s hišo in gospodarskim poslopjem. Osebnostni ogled samo ob nedeljah. Vpraša naj se pri županstvu v Slivnici pri Mariboru. 1414

Nova vina kupim vsake količine. D. Pačnik, Laško, trgovina z vinom. 1418

DOPISI

Št. Peter pri Mariboru. Občinski odbor je v svoji zadnji seji soglasno sklenil, da vložijo proti proračunu šolskega odbora priziv in sicer radi postavke 30.000.—, za nabiranje gradbenega fonda, ker se bo vprašanje glede šolskih sester prostorov rešilo na drug umestnejši način. Predlog nekega odbornika, da se tudi črta postavka za splošne šolske potrebščine zasebne dekliske osnovne šole pa je bil z večino glasov odklonjen. Malo čudno je, da nekateri, ki vedno povdarjajo, da so za šolske sestre, na drugi strani ne soglašajo za šolske potrebščine, ki končno pridejo vendar le v korist naših otrok. — Metavčani se pritožujejo nad slabimi cestami. Ta pritožba je popolnoma upravičena, zato naj občina tudi Metavi posveti malo več skrbi. Drugače pa bo treba Metavo prekrstiti v Blatavo. — Šentpetersčani se vabijo, da se v obilni meri poslužujejo knjižnice prosvetnega društva »Skala«. Društvo si je zadnje čase nabavilo precej novih knjig, tako da se bo za vsacega kaj primernega našlo. V dolgih zimskih večerih je dobra knjiga najboljši prijatelj, pa tudi moder svetovalec.

Radvanje pri Mariboru. Na lastne stroške smo čedno od znotraj in zunaj prenovili našo podružno cerkev sv. Mihaela. Zatem smo si nabavili nove zvonove, pa bronaste, ne železne, kot jih imajo naši sosede Hočani. Letos smo čedno uredili tudi občinsko pokopališče, ter ga lepo ogradili. Da imamo že električno razsvetljava to je samo obsebi umevno, pa ne samo po hišah, temveč tudi javno, da vidimo, če je tema, hoditi in pa seve radi tujcev, ki radi k nam prihajajo. Župana imamo vedno istega od prvih volitev do danes. Pa kaj bi tudi zbirali, saj smo si itak dobrega in skrbnega izbrali za župana. Z letino smo v občini zadovoljni, le vinski pridelek je bil pičel. Da imamo svojo šolo, pa tudi nekaj grunta in gošče, to vam že še moram povedati. Zato pa bi nam nič ne prijalo, če bi nas novi občinski zakon priključil kam drugam, posebno še h kaki zadolženi občini, da bi se nam potem godilo kot kakšnemu offerju.

Ruše. V Rušah je umrl tamošnji večletni zdravnik dr. Skaza. Pokoj njegovi duši, preostalim naše sožalje!

Ribnica na Pohorju. Precej časa trajajočemu molku z zelenega Pohorja v nadomestilo naj služi to-le poročilo: Naš šenturški živinski semenj v pondeljek ni bil, kakor sploh vsi naši semji, posebno živahen. Da se ne trguje, kot se je pred vojno, je krivda v tem, ker se je potegnila med nas in Korošce državna meja. Ti in takozvani »Nemci« onkraj Radlje

nač Marenbergom so pred vojno pokupili vedno precej živine pri nas in v soseskah, posebno težka živina jim je ugajala, katere je med našimi kmeti navzlic hribovitim legam še vedno kaj najti. — Da z živino ne stojimo na najzadnji stopnji, služi v dokaz, da je iz živinske ocenitve, vršeče se v Marenbergu, več naših posestnikov odneslo nagrade. Najbolj odlično in seveda tudi zaslužno je dobil g. Luka Drževnik, župan za Orlico. — Kakor smo že svojčas povedali, smo bili z letino precej zadovoljni, le sadje, izrečno jabolka, se je kjeršibodi čisto izjalovilo. — Tudi na naših planinah je bilo letos, kakor sploh vsako leto, opažati vesel živelj. Razen letoviščarjev zahajajo na naše hribe proti jeseni krdela naribalcev malin, »krankerla« (na južni strani Velike Kope mu pravijo »matek«), encijana, planinskega ženitlika itd. Največ izmed te zdravilne hrane se je nabralo letos, kakor menda še nikoli arnikovega cvetja v količini 300 kg. — Oblast pa nam je zmerila kilometrično naše ceste, nad katerimi se nimamo v primeru z nekaterimi, nič pritoževati. — Zanimanje je vzbudil tudi meseca julija prihod peterih vojakov pod poveljstvom kapetana. Bili so naši gostje 14 dni. Njihov posej je bil, hoditi risat naše kraje oziroma planine. — Da je pričetki oktober pobelil s snegom naše vrhe, je »Slovenski Gospodar« že poročal. Dne 27. oktobra pa se je oblastno polastil tudi nižjih črt, na srečo našo pa ga je vednar srečala pamet, da je na vsak način še prezgodaj, radi tega jo je po kratkem a dokaj hladnem pozdravu rajši zaenkrat še odkuril.

Sv. Ožbait ob Dravi. Svojo lastno zahvalno nedeljo občine — bodo obhajali po stari častitljivi navadi naši podjetni splavarji 17. novembra ob 9. uri, ko se bo služilo več sv. maš s slavnostno pridigo ter koristnim in primernim predavanjem v društveni dvorani pri Simonu Lubeju. Pridite v obilnem številu!

Hoče. (Tolovajski napadi na državni cesti.) Nekaj nezaslišnega so doživeli špeharji, ki so se vračali krog sedme ure zvečer iz Maribora. Približno sredi pota med Hočami in Slivnico so se nenadoma pripeljali za štirimi kmetijskimi vozovi štirje kolesarji, ki so brez vsakega povoda napadli vračajoče se špeharje. Posestniku Damjanu iz Podove, ki je bil od neznanih tolovajev prvi napden, so prihiteli na pomoč ostali špeharji in združenemu odporu slaninarjev se je končno posrečilo odbiti napad. Pač pa so se dotični lopovi znosili takoj na to nad posestnikom Nacekom iz Brezul, ki je prodajal čez dan v mestu krompir ter se vračal s praznim vozom dalje spredaj. Nacek je bil prisiljen, kleče s povzdignjenimi rokami prositi napadalce milosti in le z obupnimi prošnjami se mu je končno posrečilo, toliko omeščati tolovaje, da mu niso vzeli izkupička. Napad se je začel brez vsakega pravega povoda in tudi ni bilo mogoče ugotoviti, kdo in odkod so bili dotični. Domneva se, da so bili napadalci kaki vinjeni hočki pobalini.

Pragersko. V soboto 9. tega meseca zvečer se je zgodil v Gornji gorici pri Pragerskem zločin, ki še ni pojasnjen. Omenjenega dne se je vrnil z mariborskega sobotnega trga posestnik Fingušt. Že na domu pri vходу na dvorišče je oddal nanj neznanec tri strele, od katerih ga je zadel eden naravnost v srce. Domači so našli gospodarja kmalu za tem v mlaki krvi mrtvega. Zločinec ga ni izropal, ker so našli pri ustreljenem izkupiček za prodani špeh v znesku 8 tisoč Din. Najbrž gre v tem slučaju za maščevanje.

Prihova. Občinski odbor občine Vrholje je dne 25. novembra 1929 enoglasno izvolil preč. gospoda duhovnega svetovalca Karola Kumer, župnika v Prihovi, častnim občanom. Ob priliki njegove 25 letnice župnikovanja se mu je izročila častna diploma. Ob tej priliki je daroval zgoraj omenjeni za občinske uboge občine Vrholje tisoč Din. Naj rnu Bog stotero povrne!

Gornja Polskava. Mnogo novosti se tukaj zgodí. toda nočemo ali nočejo jih svetlo raz-

glasiti. Električno imamo v hišah in ob potih; mizar Šturm ima mizarstvo na električno in kmalu bo imel tako podjetje tudi g. Petrovič. Dobri župljani so tudi cerkvi priskrbeli lepo električno razsvetljavo, plačana pa bo tudi kmalu. — Nova krasna kipa Srca Jezusovega in Marijinega je dobila naša župna cerkev; blagoslovil jih je vlč. g. kanonik dr. Vraber na Lovrenško nedeljo. — Šola se je povečala in novi del šole se je slovesno blagoslovil 30. septembra. — V cestni odbor je bil imenovan naš vrli in neumorni prosvetni delavec gosp. Fran Koban v Selah. Čestitamo! — Dne 3. oktobra ob pol 2. uri je požar v silnem viharju izbruhnil pri g. Francu Pivec v Selah; ima ogromno škodo; sodelovale so požarne brambе iz Spodnje in Gornje Polskave, ki ste s svojo neumorno delavnostjo preprečili, da se požar ni razširil. — Vinska letina ni bila obilna, toda mošt je izvrsten. — Dne 4. novembra se je poročil tukajšnji organist gosp. Ivan Bolko z gdč. Rožo Reizman. Da bi bila srečna in zadovoljna, je želja vseh!

Lopata pri Celju. Tukaj se je ustanovilo tako potrebno prostovoljno gasilno društvo. Kupili bomo novo motorno brizgalno, da se bodo naši mošje in fantje udeleževali gasilnih vaj in bodo v slučaju nesreče lahko hitro in uspešno branili naše sicer deloma s slamo krite domove. Vsem, ki se v ta namen trudijo in žrtvujejo, zagotavljamo našo hvaležnost!

Polzela. V petek, dne 8. novembra je zopet gorelo na Polzeli. Pogorel je velik marof posestnika Tomaža Koka na Zgornjem Podvinu. Preden so ljudje opazili ogenj, je bilo že vse pospolje v plamenih. Z največjim naporom se je posrečilo, da so rešili živino in gospodarsko orodje, ki je bilo spravljeno v pritličju. Kar pa je bilo pod streho, je vse postalo žrtev plamenov. Zgorelo je vse seno in otava, slamo-reznica, mlatilnica in razni drugi poljski pridelki, tako, da trpi posestnik veliko škodo, ki je le deloma krita z zavarovalnino. Kašta, ki je bila napolnjena z letošnjim pridelkom žita, je docela pogorela, tako da niso rešili niti zrna. Domači in sosedni gasilci so bil sicer takoj na mestu, vendar pa niso mogli veliko pomagati. Na eni strani je primanjkovalo vode, drugič pa je bilo gašenje zelo otežkočeno, ker je stal marof na hribečku in je bilo treba vodne cevi speljati navzgor. Zaradi hudega pritiska je mnogo cevi popokalo, tako da so se morali v glavnem omejiti zgolj na reševanje blaga.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Cela zgoranja vas je bila, hvala Bogu, obvarovana velike nesreče, ko je na nerazumljiv način izbruhnil ogenj ter v par minutah vpepelil vse zgorljive dele skoro novih svinjakov in parmo posestnika in gostilničarja Zdolška; svinje so komaj rešili, razen ene, ki je dobila prehude opeklino. Velika sreča je bila, da je veter toliko odnehal, da požar ni z vso silo planil na bližnje hleve in s slamo krite objekte, in da je bila takoj na mestu domača brizgalna, kmalu pa tudi dve požarni brambi iz Mihovec in Šikolj pri Cirkovcah, slednja s svojo motorno brizgalno.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Dočim letos v celem maju in juniju smrt ni našla poti k nam, je začela zdaj zopet vedno pogosteje kositi. Razen otrok pobira predvsem visokoletne ženske. Zapored tekom enega tedna je

dekliška Marijina družba spremila k večnemu počitku svoji najstarejši članici trpink: 70 letno Lizo Gajkovič iz Pleter ter 79 letno Barbaro Mojzer iz Sv. Lovrenca. Že vmes med njima je bila pokopana vdova Helena Hriberšek iz Apač, stara 72 let, in zdaj nazadnje še 70 letna vdova Jera Flogar iz spodnjega Sv. Lovrenca, tik pred njo pa še 72 letna Liza Šeligo, tudi vdova iz Cirkovec. Kakor povečini celo pokopališče, tako je bil tudi spomenik padlim vojakom za Vse svete lepo okrašen in razsvetljen.

Čadram. V nedeljo, dne 3. novembra smo slovesno obhajali tridesetletnico posvečenja naše prelepe župnijske cerkve. Cerkevno povedel je imel g. Peter Kovačič, profesor veronauka v Celju. Domači g. župnik Franc Hohnjec je imel asistirano sv. mašo za pokojnega stavitelja cerkve župnika monsignora Jurija Bezenška. Popoldne je bila svetotelna procesija, ki so se je župljani udeležili v prav obilnem številu.

Sv. Trojica v Slov. goricah. Menda malokje ljudje tako radi berejo Slovenskega Gospodarja kakor ravno mi Trojičani. In zakaj tudi ne? Saj nam prinaša teden za tednom kaj novega, poučnega in zabavnega. Vendar pa pogledamo vsak teden najprej pod »Dopise«, ako je kaj od Sv. Trojice »notri dano«. Če kaj najdemo, se nam takoj »Gospodar« bolj priljubi in prikupi. — V splošnem smo lahko popolnoma zadovoljni z letošnjimi pridelki. Prav posebno pozornost vzbujajo repa, ki je letos posebno dobro obrodila. Vendar pa tako debele repe menda zlepa ne bo nikjer drugje, kakor jo je pridelal kovač Budja. Nekaj komadov je namreč tehtalo po 4 kg, 4 in pol kg in še več. Res nekaj posebnega. Tudi z letošnjim vinskim pridelkom smo lahko zadovoljni. Res je bilo manj kakor druga leta; je pa zato izbornejša kapljica. Škoda je samo v tem, da se nekateri niso mogli vzdržati, da ne bi tudi ob nedeljah po vinogradih brali in mošt vozili kljub temu, da teh zglodov ni bilo dosti; in še boljše bi bilo, ko bi še teh ne bilo, ko bi še tudi ti posvečevali Gospodov dan. Za vse darove božje pa moramo biti kot kristjani Bogu hvaležni.

Sv. Benedikt v Slov. gor. Dne 27. oktobra je proslavil naš orlovski odsek desetletnico svojega obstanka na zelo prisrčen način. Le škoda, da je slabo vreme motilo slavnostno razpoloženje. V teku desetletnega obstoja pa lahko zabeleži Orel 191 poučnih sestankov, nad 200 predavanj, 42 iger, 7 telovadnih akademij in okoli 400 telovadnih ur. — Kaj ne, lepe številke! Danes združuje odsek nad 30 članov. Želimo, da bi se Orel v novem desetletju še bolj razširil, da bi združil v sebi vse poštene fante. — Lahko s ponosom rečemo, da je orlovski odsek ponos naših organizacij, da je mogočen činitelj na polju krščanske izobrazbe, na katerega se sme in tudi mora vedno računati. Vse fante, ki imajo smisel za svoj umski in telesni napredek, prosimo in vabimo, da se pridružijo orlovski četi. V decembru bomo začeli znova z redno telovadbo! Fantje pridite! — Začetkom decembra se bo znova pričel rekrutski tečaj. Fantje rekruti priglasite se! — Na praznik Vseh svetnikov je bil v sredi pokopališča postavljen priprost, provizoričen spomenik — lepo ozaljšan, v spomin v vojni padlim žrtvam. Č. g. kaplan je v pre-

Otvoritev trgovine.

Našim dragim prijateljem in znancom, kakor tudi vsemu ostalemu cenjenemu občinstvu, mi je čast vljudo naznaniti, da sem otvoril skupno s svojo ženo (katera je bila dolgo let zaposlena pri eksportni hiši „LUNA“ in poznana pod imenom „JUSTI“)

Novo modno in galanterijsko trgovino v Mariboru

v Kopalniški ulici št. 2, v novi Scherbaumovi zgradbi pri frančiškanski cerkvi. V trgovini bom imel stalno veliko izbiro vseh vrst nogavic, rokavic, pletenih telovnikov (puloverov), perila i. t. d. i. t. d. Bogata izkušnja v stroki, ki sva si jih z ženo pridobila, nama bodo pripomogla v tekmovanju za ceneno in solidno postrežbo, kakor tudi da bova naše cenjene nakupovalce po možnosti v vsakem pogledu zadovoljila ter si s tem kmalu pridobila njih trajno zaupanje.

1400

Proseč številna obiska se vljudo priporočam udani

A. GUGNIKAR.

tresljivi besedi navzoče opomnil, da se radi spominjajo padlih junakov. Moški zbor pa je ginljivo zapel žalostinki: »Gozdič je že zelen in »Oj Doberdob«. Pri cerkvi se vrše dela za spominski plošči padlim vojakom. Plošči bodo pritrjeni zunaj cerkve na cerkveni steni. Odkritje plošč bo, kakor slišimo, 1. decembra. — Orli bodo tekom novembra ponovili igro »Devet križev«. Pridite vsi, ki je še niste videli! Datum objavimo pravočasno.

Velika Nedelja. List za listom pada, drevo za drevesom se suši, tako je tudi iz naše sredine preminul obče spoštovani rodoljub, oziroma stric, g. stotnik v pokoju Tomaž Senjor. Umril je po dolgi in mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti za umirajoče v starosti 79 let. Njegov pogreb se je vršil v ponedeljek 4. novembra od hiše žalosti k velikonedeljski cerkvi, kjer se je brala sv. maša zadušnica, od tam pa se je sprevod pomikal na domače pokopališče, katerega se je udeležila velika množica ljudi. Pokojnik se je držal vedno besed sv. evangelija: »Dajte cesarju kar je cesarjevega in Bogu, kar je božjega.« tako tudi on ni nikoli pozabil na siromašne sosede, vedno jih je podpiral, s čim je le mogel tako, da zdaj ob slovesu ni bilo soseda in znanca ter prijatelja, da se mu ne bi porosile oči. — Bog mu naj poplača njegovo darežljivost!

Litmerk pri Ormožu. Na lepo zahvalno nedeljo, dne 3. novembra smo slovesno obhajali 50 letnico, odkar je bila postavljena in blagoslovljena sredi litmerskih goric kapelica Matere božje. Občani in lastniki goric so dali s prostovoljnimi darovi kapelico popraviti in preslikati, dekleta so naredile vence in skrbele za okras in lepo petje, moški svet pa se je postavil s streljanjem z možnarji. Ob dveh popoldne so bile pri kapelici večernice z govorom in petimi lavretanskimi litanijami. Čast in zahvala vsem, ki so darovali, posebno pa onim, ki so se trudili in zbirali prispevke in vodili popravilo kopelec.

Šaleška dolina. Mlad pisarniški sluga v Šaleški dolini si je kupil kolo, da bi bil hitrejši v službenih opravkih. Ker je reven, ga je odplačeval v obrokih. Pa še ni dobro začel z odplačevanjem, ga mu je že sunil tat in več mesecev je mladenič plačeval zapadle obroke za kolo, ki bi ga nikoli več ne bil videl, da ni tat doma — iz Mislinjske doline — spraskal s kolesa tovarniške znamke. Zadnje dni se je s tem tujim blagom nekam odpravil in srečal orožnika. Njegovo izkušeno oko pa je tako opazilo sumljive praske na mestu, kjer je tovarniška znamka in še bolj sumljivo boječ obnašanje fantovo in še mnogokrat se bo dolgooprtež spomnil neprijetne vožnje s tujim in neplačanim kolesom. Blizu tam je kmečki fant pribrzel lepe jesenske nedelje do oddaljene župne cerkve s kolesom; shranil ga je v vežo pri mežnariji. Pa se je tam slučajno mudil tisto jutro popotnik, ki še mu je silno mudilo in si ga je kar izposodil. Mislil je, da za vedno, pa se je zmotil. Roka pravice je tudi njega dosegla.

Trbovlje. Dne 5. novembra krog 3. ure zjutraj bi se bila na progi med postajama Zagorje in Sava skoraj pripetila velika železniška nesreča, katero je preprečila čuječnost železniškega delavca Feštajna. Omenjeni je slišal krog 3. ure zjutraj blizu čuvajnice strahovit ropot. Skočil je pogledat in videl takoj, da je zasul oba tira plaz, ki je obsegal dobrih 13 kubičnih metrov skalovja. Baš v času nesreče sta se bližala plazu od obeh strani tovorna vlaka od Ljubljane in od Zagorja. Feštajn je hitro zbudil še tovariša Martina Kepo in sta brzela vsak enemu vlaku nasproti. Posrečilo se jima je, da sta ustavila vlaka jedva nekaj deset metrov pred plazom. Iz Trbovelj je med tem vozil v zagorsko postajo ekspresni vlak. Obema delavcema se je posrečilo, da sta telefonično obvestila postajo, v Zagorju, ki je ustavila vlak na odprti progi med Trbovljami in Zagorjem. Na mesto nezgode je prihitela odpomoč, da je bila proga pri meroma kmalu prosta in očiščena.

ZA RAZVEDRILO

Zlobno. Žena: »No, da sem le s kuho pri kraju!« — Mož: »Oh, da bi že tudi jaz bil kmalu z jedjo pri kraju!«

Ančka: »Zakaj si ga zapustila?« — Francka: »Zato, ker je rekel, da bi zame umrl. Bi pa rada videla, če bo res.«

Navihaneec. Jurček vpraša učitelja: »Ali je človek lahko kaznovan tudi za stvar, ki je ni naredil?« — »Nikako,« pravi učitelj. »Potem pa dobro,« se odreže Jurček, »jaz namreč nisem naredil domače naloge.«

Pri vojakih. A.: Hej, Penko, tako stari ste in ste morali k vojakom. Kako vam gre?« — Penko: »Dobro, ker sem za burša pri mojem sinu.«

Škof prihajajo. V nekem kraju je učitelj porednega dečka kaznoval s tem, da ga je postavil pred šolo klečat. Pa je prišla mimo neka ženska in ga vprašala, zakaj tu kleči. Fantek se je odrežal: »Škof prihajajo, pa bodo dali blagoslov!« — In ženska je hitro pokleknila k dečku. Vsakega, ki je šel mimo, sta ustavila, da je pokleknil zraven in kmalu je klečalo pol vasi in čakalo na škofa. Ko je bilo konec šole, je prišel učitelj po fantka. Kako se je začudil, ko je videl, koliko ljudi kleči pred šolo. Ko je izvedel za kaj gre, ni upal povedati, da jih je fantek potegnil, pa je rekel: Ravnokar je prišla pošta, da ne pridejo škof!« — In tako je spravil fantka pred množico iz zadrege in mu jih naštel dvajset in pet.

Slabo razumel. Zdravnik sebi: »Zastonj je, zastonj!« — Bolnik: »Hvala Bogu, da sem našel enega, ki mi ne bo nič računal!«

Napačno razumel. Bolnik: »Danes mi je skoraj slabše, ker sem se moral pri kopanju prehladiti.« — Zdravnik: »Kaj, vi ste se kopali?« — »Saj ste rekli, naj sredstvo na vodi vzamem!«

Uganka. Sinček: »Mama, v tej knjigi stoji, da hudič v sili žre tudi muhe, prosim te, kaj pa žre, ko se mu godi dobro?«

Dober kmet. Kmet se je vračal z gnojnim vozom z njive domov. Na cesti je zadel na kopo ljudi, ki so stali ob ponesrečenem avtomobilu, ki je razširjal smrad na okoli. Kmet je videl, da ljudje ne morejo dalje, pa jih je povabil: »Pa sedite na moj voz, saj tudi smrdi!«

Dobesedno: »Tako, gospod Smerkovič je vaš daljni sorodnik?« — »Da!« — »Kako pa je z vami v sorodu?« — »On je moj brat.« — »Kako? Saj ste rekli, da je vaš daljni sorodnik.« — »Saj tudi je, ker sedaj živi v Ameriki.«

Nov štedilnik (šparherd) prodam. Pregl Franc, Kaniža, p. Pesnica. 1404

Viničar se sprejme s 4—5 delavnimi močmi takoj. Vprašajte Maribor, Tržaška cesta 14. 1397

Čevljarški pomočnik se sprejme za mešano oelo. Ivan Smrekar, Maribor, Taborska 12. 1408

S sodnije. Potepuh je priznal dejanje: »Dotičnega večera sem izvabil od svoje žene ključ od veže . . .« — Sodnik mu plane v besedo: »Čujte, kako se vam je pa to posrečilo?«

Zasačen. Prodajalec: »Gospa, to blago je najnovjše, dobil sem ga še le danes zjutraj.« Gospa: »Ali pa tudi ne zmeni barve?« — Trgovec: »Izključeno, že tri tedne je ležalo v našem izložbenem oknu.«

Mlad oče je bil ponosen na rojstvo prvorojenca in v navdušenju je pisal svojemu bratu: »Lep in močan dečko je prišel k nam in trdi, da je tvoj nečak. Sprejeli smo ga kot takega!« — Brat pa ni razumel ter brzojavil: »Jaz nimam nobenega nečaka. To mora gotovo biti kak goljuf, vrzi ga iz hiše!«

Pri naboru. Rekrut: »Če me kaj boli?« Naduho imam, gospod polkovni zdravnik, želodec me boli, pa nervozen sem in napihnjen vrat imam, pa srčno hibo.« — »Res, potem bo junaška smrt za domovino dobra! Potrjen!«

Socijalna demokracija in vera.

Socialisti proglašajo vero kot privatno (zasebno) zadevo, to je, kot zadevo, ki sme počivati v kakem kotičku človeškega srca, sme morda v skromni obliki priti na dan, toda samo med štirimi stenami domače sobe, kvečjemu še v notranjosti cerkva kot takozvanih božjih hiš. Izven cerkvenih zidov, kakor tudi izven zasebnega področja posameznega človeka pa vera nima besede. V šolah ni za njo prostora. Vse javno življenje, vse politično, gospodarsko in kulturno življenje, sploh vse življenje narodov in držav mora biti popolnoma odvezto verskemu vplivu.

Kjer pride marksizem (od ustanovitelja vsega nekrščanskega socializma, nemškega žida Karla Marksa imenovan) do veljave in moči, povsodi preganja vero. Dokaz za to so ruski bolševiki, ki se smatrajo za najbolj pravoverne marksiste, saj stavijo Karla Marksa na prvo mesto, celo pred svojega oboževanega Lenina. Ruski komunisti preganjajo krščanstvo in za njim vsako vero z vsemi sredstvi nasilja. Cerkve zapirajo, duhovnike preganjajo, zatvarjajo v ječe in jih ubijajo, javno bogoslužje prepovedujejo. Odpraviti hočejo v svojem protikrščanskem sovraštvu teden, ker jim je nedelja kot božji dan v spotiko, ter hočejo vpeljati teden 5 dni od ponedeljka do petka. Kot državno vero hočejo ter so vpeljali brezboštvo = zanikanje Boga in sovraštvo do Boga. Ustanovili so posebno vseučilišče, kjer se v brezboštvu izo-

Čarobni pastir.

(Prekmurska pravljica. Zapisal Anton Zadravec.)

V samotnem gozdu sta živela reven ogljar in njegova žena. S kuhanjem oglja in z nabiranjem zdravnih zelišč, ki sta jih prodajala v bližnjem mestu, sta preživljala sebe in svojega sina-edinca. Zgodil se pa, da se neizprosna smrt

brazujejo takšni ljudje, ki bodo potem na podlagi napravljenih izpitov dobili državno službo za razširjenje brezbožnosti med ljudstvom.

Takšen je marksizem. On proglašata svet kot edini svet, zanika večnost, zanika dušo kot samostojno, od telesa. različno bitje ter priznava samo materijo = tvar. Samo materialni (tvarni) zakoni vladajo človeku in človeški družbi, samo materialni zakoni obvladujejo vse življenje, gospodarsko, politično in kulturno življenje. Verske ideje in moralni predpisi krščanstva nimajo pri tem nobene besede in nobene moči. Socializem, materialistični, brezverski socializem hoče krščanstvo izriniti s sveta. Zato vodi srdito in strupeno borbo zoper tiste ljudi, ki so zastopniki krščanske ideje v javnosti.

V tem oziru je socialna demokracija povsod enaka, najsi govori nemški, francoski ali slovanski jezik. Socialna demokracija vodi v Avstriji strupeno borbo zoper katoliško Cerkev, ki se stopnjuje do vrhunca strasti v njeni brezvestni agitaciji za izstop iz katoliške Cerkve. S tem socialni demokratje uprizarjajo to, kar po krivici očitajo krščansko-socialni stranki: izrabljajo namreč vero kot sredstvo za politiko. Ker dela avstrijska krščansko-socialna stranka, ki stoji na pozitivnem krščanskem stališču, v vsakem oziru uspešno politiko ter si je pridobila velike zasluge za vse ljudske sloje in za celokupno državo, hujska avstrijska socialna demokracija iz sovraštva do krščanske stranke delavce, ki so ji slepo vdani, naj izstopijo iz katoliške Cerkve. To je največje nasilje nad vestjo, ki je sploh mogoče. Najodličnejši voditelji socialne demokracije so brezkonfesionalci = ne pripadajo nobeni veri, zato pa jim je verska hujskarija dobrodošlo politično sredstvo. Ubogi delavci, ki so bili z brezvestno hujskarijo natirani v odpad od Cerkve, se v prvem hipu niti ne zavedajo, kako grdo so bili ogoljufani za vero, ki so jo podedovali od očetov.

V okrilju socialne demokracije se je

zadnji čas ustanovila skupina »vernih socialistov«. To so takšni ljudje, ki kljub vsemu uradnemu nauku stranke o golem materializmu — ki prizna samo tvarino in človeka kot potomca živali — vendar verujejo, da je človek več kot žival. V dneh od 25. do 28. oktobra je ta skupina imela na Dunaju svoje zborovanje. Ni jih bilo veliko, kakšnih 300 do 400 ljudi je bilo navzočih, med njimi tudi dosti radovednežev, opazovalcev in poročevalcev. Dokaz, da je ta skupina nad socialno demokracijo prav slaba. Slabo, polovičarsko in neizrazito je tudi stališče, ki so ga zborovalci skladno s poročili govornikov zavzeli v vprašanjih, ki se tičejo razmerja socialne demokracije do vere, osobito do katoliške Cerkve. Na zborovanju se je odločno povdarjal razredni boj, ki je neskladen s stališčem Cerkve, ki zahteva ne razredni boj med različnimi stanovi in sloji, marveč solidarizem = vzajemnost med posameznimi stanovi in skupno podpiranje v potegovanju za pravice poedinih stanov. »Religiozni (verni)« socialisti tudi niso določili svojega stališča do katoliške Cerkve, kakršna je s svojo ustavo, s svojimi pravicami in zahtevami. Niso izrazili vdanosti tej Cerkvi, kakor tudi niso obsodili brezvestne socialistične agitacije za odpad od katoliške Cerkve, namreč so se izgubljali v puhlih frazah verskega svobodomisilstva, ki je tako daleč od pravega, životvornega krščanstva, kakor nebo in zemlja.

Kar se dostaja slovenske socialne demokracije, odseva mišljenje njenih voditeljev iz njihovih govorov, zlasti pa iz časnikov, ki jih pošiljajo svojim pristašem. Duh, ki prešinja te časnike, ni krščanski. To je duh, ki je protiven katoliški Cerkvi in ki porablja vsako priliko za napad na katoliško duhovništvo. Namen njihov je vzeti duhovščini dobro ime, omajati med ljudstvom njen ugled in tako zadeti in oškodovati samo vero in Cerkev. Na površje vlačijo in razvlačujejo vse slučaje, ki so se bogzna kje zgodili, če so se sploh

zgodili. Kako stališče zavzema oficialna socialna demokracija do vere in verskega udejstvovanja, dokazuje med drugim napad mariborske »Delavske politike« na duhovniški Aljažev klub, ki daje planincem možnost, da zado- stujejo prvi dolžnosti, ki jo ima kristjan izpolniti ob nedeljah in praznikih, da namreč prisostvuje sv. maši. K sv. maši se nihče ne sili ne doma ne na planinah. Mesto da bi bili duhovnikom Aljaževega kluba, ki se večkrat prav težko odtrgajo od drugih svojih dolžnosti, da dajo tudi obiskovalcem gora možnost zadostiti krščanski dolžnosti, hvaležni, pa jih gospodje socialistični voditelji po svojih listih napadajo. Radi teh nedeljskih maš je »Delavska politika« v svoji številki 24. avgusta naperila svoj napad tudi proti »Planinskemu društvu, ki gre v tem oziru Aljaževemu klubu na roko, češ, da uganja s tem »ne propagando planin, ampak cerkvenih obredov«. Ker je bila 15. avgusta povodom blagoslovitve planinske kočice na Pesku tamkaj ne samo sv. maša, marveč tudi pridiga, se ta list nad tem zgraža. »Kako pridejo,« tako piše, »nešteti inteligenti, ki še v Mariboru nočejo poslušati pridig, čeprav so katoličani, do tega, da bi jih morali poslušati pri oficijalnih prireditvah Planinskega društva na planinah? Če se bo to nadaljevalo,« s to pretnjo zaključuje »Delavska politika« svoj izpad proti sv. maši in pridigi, »bodo pač kulturno drugače orientirani občani prisiljeni, da si ustanove takšno planinsko društvo, ki bo gojilo ljubezen do planin brez cerkvenih obredov.«

Kaka protivnost proti veri, Cerkvi in cerkvenim obredom odseva že iz teh besed socialističnega glasila! In tukaj ne gre za izvajanje katoliških načel v gospodarskem in političnem življenju, marveč gre za izpolnjevanje najenostavnejše krščanske dolžnosti, ki se ji ne bi smel odtegovati noben kristjan v zasebnem življenju. Socialna demokracija je proti temu. Takšno je njeno stališče napram veri in Cerkvi.

ni izognila tudi te samotne gozdne kočice in pobrala oglarja in njegovo ženo. Deček, ki se je razvil v cvetočega mladeniča, je ostal sam. Podal se je v širni svet v upanju, da mu bodo usoda in dobri ljudje naklonili kako delo, s katerim se bo lahko preživljal. Na svojem potu za kruhom je prišel do potoka, v katerem se je trudila mlada deklica, da bi izplala iz sode, ki pa je imel na dnu, s katerim je tičal v potoku, luknjo, vodo. Ves njen trud je bil seveda zaman. Pa ji priskoči vitek mladenič na pomoč, potegne sod na suho in voda je sama iztekla. Deklica se mu je iz srca zahvalila, segla mu je hvaležno v roko in mu dala za plačilo, da jo je rešil napornega dela, čarobno piščalko, ki mu bo pomagala, kadar se bo nahajal v skrajni sili. »Samo zapiskaj in rešen boš,« mu je še rekla in je že izginila izpred oči zaprepasčenega mladeniča.

Mladenič je šel dalje in prišel proti večeru do gradu, kjer je s strahom in upom potrkal na grajska vrata in prosil za službo. Grajski gospod je sprejel mladeniča in mu izročil v varstvo čredo ovac.

Drugo jutro je gnal čredo na pašo. Najstarejša izmed grajskih hčera, mu je odkazala ozko dolino, kjer naj pase. Opozorila ga je, naj ne pu-

šča ovac, da bi se pasle po pobočju hriba, ki ni več grajska last. Ovce pa so si z neugnano silo hotele iskati pašo baš po pobočju griča. Ves trud pastirjev, da bi jih zavrnil, je bil zaman. Končno se vda v usodo in stopi tudi sam na grič, kjer sede v mehki mah pod košato, stoletno bukev in kmalu sladko zaspi. Nenadoma pa ga vzdrami silen šum. Prestrašen odpre oči in zagleda pred seboj orjaškega divjega moža, ki mu z golim mečem v roki veli: »Sedem minut imaš še časa. Priporoči se Bogu, kajti umreti ti je, kakor vsakemu, ki zaide s svojo čredo na ta grič.« Deček v strahu dvigne roki in moli. Nenadoma pa se spomni na čudežno piščalko, in dekličine besede. Hitro jo vzame v roke in zapiska. Nastal je silen piš in tresket in divjega orjaka je v hipu nestalo. Izginil je, kakor da bi se pogreznil v zemljo.

Vesel se dvigne dečko, da pogleda za ovcami. Kar zagleda v mahu pred seboj, kjer je stal grozen orjak, železen ključ. Radoveden ga pobere in vtakne v žep. Ko napravi še par korakov, zagleda na svoji levici skalnato pečino, obraslo z mahom. Zdelo se mu je, da vodijo vanjo vrata. Stopi bliže in res zagleda pred sabo močna železna vrata. Nehote vtakne v ključavnico ključ, ki ga je prav-

Za dolge zimске večere

KARL MAYEVI^{SO} spisi

najbolj kratkočasni. Izšli do zdaj 3 zv. po Din 13 v Cihlovi tiskarni Maribor

Oglejte si izložbe

Pri CVERLINU kupite najboljšje in zato najcenejše vsa oblačila!

1957 kakor

zimske plašče — kratke površnike — dečje plašče in zimske obleke. Za naročila po meri velika zaloga double sukna in vsakovrstnega modnega blaga za obleke

FRANC CVERLIN

— krojaštvo in konfekcija —
MARIBOR, Gosposka ul. 32

Velika zaloga

Oglejte si izložbe

Največje bogastvo je Vaš vid!

V vsakem oziru se obrnite na

R. BIZJAK-A,

izprašanega koncesijoniranega optika v
Mariboru, Gosposka ulica 16

ki Vam edini garantira za strokovnajaško ter solidno postrežbo. Dobavitelj železniški, trgovski bolniški blagajni, splošni bolnici i. t. d. 1385

Otvoritevno naznanilo

S katerim sporočam cenjenemu občinstvu, da sem te dni otvoril

trgovino z vrvarskimi izdelki

v Mariboru, v novi Scherbaumovi zgradbi, Kopališka ulica št. 2 za frančiškansko cerkvijo.

Trudil se bom, da v svoji dobro založeni trgovini postrežem cenj. nakupovalcem vselej z najboljšimi izdelki po najnižjih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Karol Baumkircher, Maribor

Delavnica vrvarskih izdelkov

Kopališka ul. št. 2 1401 Kopališka ul. št. 2

Oskrbnik (Schaffer) se išče. Dr. Scherbaum, 1383
pisarna Maribor, Grajski trg.

Zakonska družina se išče za upravljanje 25 glav mlade živine. Dr. Scherbaum, pisarna 1382
Maribor, Grajski trg.

Pisarna dr. Antona Ogrizeka

odvetnika v Celju

se je preselila s pondeljkom dne 4. novembra 1929 iz dosedanjih prostorov na Kralja Petra cesti št. 28 v dosedanje prostore Ljudske posojilnice

v Celju na Cankarjevi cesti 4

poleg davčne uprave. 1367 poleg davčne uprave.

Kupci!

Pozor!

**Konfekcijska in manufakturna trgovina
IVAN MASTNAK, Celje**

Kralja Petra cesta 15.

Lastna izdelava perila in oblek ter nudi ugodno priliko, da si nakupi vsakdo po najugodnejši ceni iz prvovrstnega blaga narejena oblačila.

Velika izbira usnatih suknj.
Velika zaloga najlepših štofov:

hlačevine, blaga za perilo, krojaške potrebščine in razne vrste drugega blaga. 1405

Kupci!

Pozor!

Posestvo 5 oralov se poceni proda s pritklinami. Vpraša se Mrak, Laitersberg, Maribor. 1409

Halo! Radio delavnica in trgovina Franjo Zgeč, Moškanjeci. Najmodernejše, najboljše Radio aparate istih popravilo in predelava za ceno kakor nikjer drugod. Pišite še danes. 1403

Najboljši in najcenejši rum si sami naredite, če si kupite **Rumov cvet** v drogeriji Wolfram (Kenc), Maribor, Slovenska ulica. 1302

Najboljše sadno drevje in vinske trte, v raznih priporočljivih sortah in kakovosti, dobite po nizki ceni le pri **Drevesnici Gradišnik, Dobrna pri Celju**. Cenik in seznam zaštonj! 1335

Polovico posestva se proda. Rošpah 20, Pesnica. 1381

Pletilje sprejme Pletarna M. Vezjak, Maribor, Vetrinjska 17. 1385

Ali že poznate novo trgovino s čevlji v Mariboru

Zajamčeno domače ročno delo vseh vrst vsakdanjih in prezimnih čevljev za veliko in male za ženske in moške. Oglejte si brez obveznosti nakupe.

Cene nizke! 1395 Velika izbira.

E. ŽIBERT d. z o. z., Maribor, Glavni trg 18

kar našel, ga zavrti in glej, vrata se odpro. Deček vstopi. Nahajal se je v krasnem, človeškim očem še nevidnem gaju. Ko napravi še par korakov naprej, zagleda majhno stajo, ob kateri je stal privezan lep vranec, osedlan in pripravljen za ježo. Težka železna viteška oprema pa je visela na steni ob njem. Še si utrga pastir za spomin lepo cvetico, si jo pripne za klobuk in hitro zapusti čarobni vrt, da bi pogledal za ovčami, ki so med njegovim spanjem razbegle.

Ko dospe pastir do svojih ovc, mu prinese najstarejša hči kosilo. Z začudenjem zazre na pastirjevem klobuku čudovito cvetlico, ki je napolnjevala vso okolico z bajnim vonjem. Vpraša pastirja, kje je dobil to čarobno cvetlico in ali bi ji jo hotel pokloniti. Pastir ji je pripravljen podariti lepo cvetlico. Le ta pravi: »Poljubi, ponosna grajska hči, ubogega pastirja in cvetka je tvoja.« Grajska gospodična je navidezno zadovoljna. Vzame cvetlico, se sklani k njemu in mu zaničljivo — pljune v obraz.

Zalosten prižene pastir zvečer čredo domov. O svojem čudovitem doživljanju pa ni nikomur zinil besede. — Drugi dan pa so se imeli vršiti turnirji med viteškimi snubači najstarejše grajske hčere. Zmagovalec v turnirju bodi ženin grajske

ske gospodične. — Molče žene drugo jutro pastir svojo čredo na pašo. Hudo ga je bolelo zaničevanje ohole grajske gospodične; sklene se ji osvetiti. Ko pride s svojo čredo na običajen pašnik, se poda k zakritim železnim vratom, jih odpre in vstopi. Urno zasede iskrega vranca, ko še si prej nadene železno viteško opremo. Jadrno prijezdi proti gradu, z lahkoto porazi viteške snubače, — viteška oprema ga je navdala tudi z viteško močjo — in veselja žarečih lic se mu bliža grajska hči, da objame svojega zaročenca. Neznani vitez stopi k njej, jo prezirljivo pogleda in ji zaničljivo pljune v obraz. V istem hipu pa že odbrzi s svojim vranecem izpred oči zaprepaščene grajske družbe. Trenutek pozneje je že kot navaden pastir sedel med svojo čredo. Preteče leto in dan od tega dogodka. Pastir je še vedno kakor po navadi, pasel svojo čredo. Pa je nekega dne zopet sedel pod bukvo na sosednem griču, kamor se mu je zaspala čreda, in kmalu zaspal. Silen šum ga je vzbudil iz spanca. Pred njim je stal zopet kot gora silen orjak s pretečim obrazom. Le tri minute časa mu da, da se pomoli Bogu; deček pa nemudoma zapiska na piščal, ki ga je tudi tokrat rešila gotove smrti.

Deček vstane, da pogleda za čredo, kar za-

SVETOG

cerkvene vseh velikosti, navadne, voščene Ia, IIa in IIIa, slikane —
KADILLO po najugodnejših cenah
kupite v TISKARNI SV. CIRILA V MARIBORU, KOROŠKA CESTA 5.

Zdravljenje

z „Planinka“ čajem

je važno preprečevalno sredstvo, ki ž njim nikdar ne moremo začeti dovolj zgodaj. Preizkušeni „Planinka“ zdravilni čaj pospešuje obtok krvi, onemogoča s tem poapnenje žilja, razredči kri in vrne poapnelim žilam potrebno prožnost, s čimer se odstranijo pojavi ostarelosti in ohrani delavna moč v nezmanjšani meri.

Zahtevajte v lekarnah samo pravi „Planinka“ čaj **BAHOVEC**, v plombiranih paketih po Din 20- in z napisom proizvajalca: **LEKARNA Mr. BAHOVEC, LJUBLJANA.**

Pohištvo - Preproge

posteljina, vložki, modraci, zastori, posteljne odeje, pohištvna tkanina i. t. d. najboljše in najceneje pri

Karlu Preis

Brezplačni ceniki! **Maribor, Gosposka ul. 20**

Zajamčene klinje za slamoreznice

izdeluje iz najboljšega jekla za kose. Za naročilo zadostuje odris starega noža z natančno vrisbo lukenj. Vsako posamezno naročilo izvršim v 48 urah in dopoljem po pošti. 1402 **Cene zmerne!**

ERNST TISCHLER fužine, Vitanje pri Celju

V treh urah poginejo vse podgane in miši.

Podganska smrt.

Najmanjši ugriz učinkuje smrtno, vendar je neškodljiv za ljudi in domače živali, 78 podgan in miš sem dosedaj našel a pridejo še vedno zraven. Pošljite expres 10 lončkov za mojega soseda piše gospod L. v T. čez nčinek Podganske smrti. Uspeh zajamčen. Cena Din 12- 8 lončki Din 25-, 6 lončkov Din 42. 50 podgan ali 500 miš požre toliko kakor trije težki delavski konji. (Glasom statistike angleške vlade). Samo „PODGANSKA SMRT“ prinese pomoč!

Dr. Nikol. Keméni, Košice, poštni predal 12/p. 8 ČSR.

Predno si nabavite zimsko blago obiščite

Trgovski dom

v Mariboru.

Največja modna trgovina v Sloveniji meri 98½ mtr z 36 velikimi izložbami. Velikanska izbira vsakovrstnega blaga nudi čudovito nizke cene. KONFEKCIJI plašče od 300 Din naprej kakor tudi vse blago ceneje kot drugod. Modne knjige zastonj. 1999 Modne knjige zastonj.

Oblastna hranilnica mariborske oblasti

Centrala: **MARIBOR, Trg Svobode 3.**

Podružnica: **CELJE, Cankarjeva 11, nasproti pošte.**

(Prejce: Južnoštajerska hranilnica, Celje).

Dovoljuje vsakovrstna komunalna, melioracijska in hipotekarna posojila, daje posojila na vrednostne papirje in v tekočem računu, eskontira in reeskontira menice, izvršuje žirovne in kontokorentne posle in vse druge v denarno stroko spadajoče transakcije.

Sprejema vloge na vložne knjižice in tekoči račun od zasebnikov, ustanov in drugih denarnih zavodov ter jih **obrestuje najugodnejše.**

Za vse obveze Oblastne hranilnice mariborske oblasti **jamči mariborska oblast** z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. **Zato je zavod najvarnejši v celi oblasti.**

Vlagateljem izven Maribora in Celja pošlje na zahtevo položnice.

662

gleda pred seboj bleščeč srebrn ključ, ki ga skrbno spravi. Ko napravi še par korakov, zagleda v skalo vsekana, skrbno zakrita srebrna vrata.

Tudi ta vrata je ključ odprl. Pastir zavzet zazre pred seboj še lepši gaj. Tudi tu opazi stajo, ob kateri je stal konj; ob njem pa srebrna viteška oprema. Še se dečko ozre okrog in si utrga cvetlico za spomin in že hiti iz čudovitega kraja, da vidi, kje so njegove ovce.

Komaj zbere okrog sebe razkropljeno čredo, že mu prinese mlajša grajska gospodična kosilo. Tudi nje je čudovita cvetlica silno ugajala. Pod enakim pogojem kot njeni starejši sestre jo je tudi njej pripravljen pokloniti. A tudi ta ošabna in ohola grajska hči sicer vzame čudovito cvetlico, a v zahvalo ga ne poljubi, temveč mu pljune v obraz. Molče, ne da bi komu kaj povedal, prižene pastir zvečer svojo čredo domov.

Naneslo pa je, da so se imeli drugi dan vršiti viteški dvoboji med snubači mlajše grajske gospodične. Tik pred začetkom turnirja pa je pridrvel na iskrem belcu v srebrni viteški opremi neznan junak, ki je v hudem boju premagal vse svoje viteške protivnike. A glej, ko se mu približa mlajša grajska hči, da ga kot nevesta objame, ji pljune v obraz in molče bliskoma odjezdi.

Zopet je potekalo pastirjevo življenje enakomerno z dneva v dan, dokler se nekega dne ni njegova čreda znova zapasla na soseden hrib. Ko se je pastir zaman trudil, da bi čredo spravil na grajski pašnik, se je vdal v usodo in sedel pod košato bukev, kjer ga je kmalu prevzel spanec. Silen šum, kakor bi se rušile nad njegovo glavo nebotične gore, ga prebudi iz spanja. Ko vznemirjen plane po koncu, zagleda pred seboj silnega orjaka, še večjega in groznejšega kot zadnjič. Preteče mu položi orjak konico meča na prsa in z bobnečim glasom veli: »Spravi se z Bogom! Nemudoma! Kajti še to minuto ti je umreti. Čemu, to veš!« Čudovita piščalka, na katero je brez odloga zapiskal, pa mu je tudi tokrat rešila življenje. Nebotični orjak se je preobrazil v mladega viteza, ki mu je dejal: »Hvala ti pastir, da se ti je posrečilo ukrotiti s čudovitim glasom svoje piščalke mene, ki me je mati radi mojega bogokletja in roparskega življenja proklela. S tem, da si mi trikrat po vrsti preprečil te usmrtiti, si me rešil materinega prokletstva.« V naslednjem hipu je že čudoviti vitez pred mladeničem razpadel v solnčni prah.

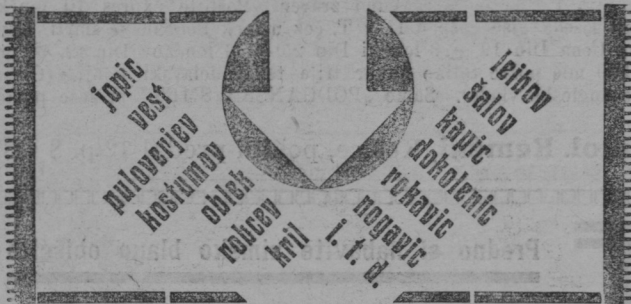
Tudi tokrat najde deček ključ, ki pa je bil zlat. ko se odpravlja, da pogleda za svojo čredo.

SOCIALNO VPRAŠANJE

spoznavaj in pomagaj rešiti! Zato si kupi dr. Jerajev knjiško: »Socialno vprašanje« za Din 28.-
Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Moški, ženske, stari, mladi!

Vam vsem je naša znana PLETARNA za to zimo pripravila veliko izbiro toplih pletenih

Vse iz čiste volne in tako po ceni, kakor še dosedaj nobeno leto. Zato pa predno, te reči kupite, si oglejte to

veliko zalogo v pletarni **M. VEZJAK** Maribor, Vetrinjska ulica 17

Izvanredna ponudba.

Za deževni letni čas priporočamo, da si nabavite

kožno pelerino za dež

C. O. V. tehta samo 110 gramov, imitacija ribje kože 1mm. Odlično se je ta pelerina izkazala, ker ne prepušča mokrote, je komodno zložljiva, kakor majhna žepna beležnica, ki se jo nosi vedno lahko s seboj, ter je nadvse trpežna. Zelo priporočljiva za dame in gospe (tudi za otroke) v dežju in snegu, za izlete in sport.

Reklamna cena s posebno kapuco in etuijem samo 70 Din franko, zacarinjena, poslana po poštnem povzetju, 2 kosa 138 Din.

Razpošilja

A. MARIK

export, PRAHA XVII. Londýnska 57. (Če ne bi ugajala, jamčimo zamenjo.) Naslov natančno napisati. 1396

Dekla, 40 let stara išče službo v župnišču, in je že vajena v župnišču. Naslov v upravi lista. 1392

Majerja sprejemem na posestvo s 1. januarjem 1930. Izvežban v poljedelstvu in živinoreji. Naslov v upravi. 1398

RADIO MARIBOR

Aleksandrova cesta števil. 6 je **VASE** podjetje.

Najsolidnejša postrežba! Bogata zaloga! Cene nizke — ugodni plačilni pogoji. 1255

Kmetije

najboljše zameljete seme za bučno olje in prešate v tovarni bučnega olja

J. Hochmüller v Mariboru, južna stran državnega mosta. 1320

LJUDSKA SAMOPOMOČ v Mariboru sprejme za slučaj smrti in doživetja vse zdrave osebe od 1. do 90. leta in izplača opravičencu od 1000 do največ 53.000 Din na podporah. Zahtevajte brezplačno pristopno izjavo. 1345

Denar naložite najboljšo in najvarnejšo pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica

P. Z. Z. N. Z.

Ulica 10. oktobra

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri.

Stanje hranilnih vlog nad 55.000.000 dinarjev.

Vlagatelji ne plačajo od obresti

nobenega rentnega davka

ter dobijo obresti izplačane v celoti brez kakega odtegljaja.

S ključem je odprl zlata vrata, ki so ga vodila v še lepši gaj, kjer je ob staji zagledal čilega konjiča, bleščečega se kot čisto zlato in ob njem zlato viteško opremo. Za spomin še si utrga čudovito dišečo cvetlico, nakar zapusti božanski vrt.

Medtem pa mu prinese najmlajša grajska gospodična kosilo. Deček je v svoji zamišljenosti niti ne opazi. Tudi njej je ugajala čudovita cvetlica. Zaproši pastirja, naj ji jo podari. »Poljubi mene, ubogega pastirja in cvetlica je tvoja,« de pastir. Deklica ga vesela poljubi, vzame cvetlico, nakar mu žalostno reče: »Oče se je odločil, da tudi mene skuša oženiti. Jutri se bodo moji snubači poskusili v boju, komu naj pripadem. Škoda,« pristavi še z vzdihljajem, »da tudi ti ne moreš tekrovati,« in ga žalostna zapusti.

Drugo jutro se je malo pred začetkom viteških bojev pojavil pred bojiščem zali vitez v zlati, kot solnce se bleščeči opremi. Hlapci, ki jim je bilo naročeno, da bi morebitnega nepovabljenega viteza, ki je že dvakrat tako usodepolno posegel v boj, zadržali, so omamljeni od čudovitega sija, ki ga je izžarevala vitezova oprava, kakor okameneli obstali. Mladi vitez pa se je že naslednji hip pomešal med borce, ki jih je z lahakoto premagal. V boju je dobil tudi neznatno ra-

no v levo roko. — Z veseljem se mu približa najmlajša grajska gospodična, da mu kot nevesta pade v naročje. Tudi vitez se ji urno približa in jo prisrčno objame. Še mu da nevesta prstan, ki ga on prelomi, ter ji ga polovico vrne; nevesta še mu obveže rano in mladi vitez že odbrzi z vzklikom »Na bližnje svidenje«, izpred oči grajskih ljudi.

Molče je zvečer pastir z obvezano roko prignal čredo domov. Vprašali so ga, kaj mu je in so hoteli poslati po zdravnika, a izgovarjal se je, da ni potrebno, češ, da rana, ki jo je skrbno prikrival, ni nevarna. Večer je legel spat. Razvezal si je rano, da bi jo ogledal. Medtem pa nenadoma stopi v hlev, kjer je pastir spal, najmlajša grajska gospodična, ki se ji je začelo nekaj dozdevati. Stopi k pastirju. Z radostnim vzklikom opazi pri njem obveze, s katerimi je lastnoročno povezala rano svojemu ženinu. Ko še opazi pri njem drugo polovico svoje prstana, ga radostno objame in vzklikne: »Ti si torej moj dragi ženin!« Takoj je moral vstati. Mlada nevesta ga je popeljala roditeljem, kjer jim je pastir razložil svoje čudovite prigodbe. Z veseljem sta starša blagoslovila mladi par, ki je še mnogo let, tja do svoje smrti, živel srečno in zadovoljno.

Izhaja vsak teden? prinaša vsakokratni nedeljski evangelij in razlago ter druge podane verske danke, razen tega pa tudi lepo povest „Ortoci naše ljube Gospe“ in mične zgodbe za deca. Slane mesečno le 2.— Din (letno 24.— Din). Še danes si naročite Nedeljo po dopisnici na naslov: Uprava NEDELJE, Maribor, Siomškov trg 20.

Ste naročeni na nši

„NEDELJA“?

Brezpogojno si ogledite pred nakupom *ODEJE*

najnovejši ilustrovani cenik veletrgovine **STERMECKI**, katerega dobite na zahtevo takoj brezplačno. Izbrali si boste lahko prešite odeje vseh vrst solidne ročne izdelave po sledečih nizkih cenah: flanel 150, kambrik 144, ruš 150, klot 165, rožast 280, tiger 48, 50, posteljne garniture 230, 275, madras garniture 78, 89, preproge na meter po Din 22-50. Razen tega

najdete v ceniku še mnogo drugih predmetov po najnižjih cenah. Kar ne ugaja se zamenja ali vrne denar. Čez Din 500 — poštnine proste pošiljke. 965

VELETRGOVINA R. STERMECKI, CELJE, št. 24, Slov.

Med 7 prednostmi ena :

Nič več se ne jezite, da je milo izsušeno in zaprašeno, obenem pa imate jamstvo, da za svoj dober denar dobite res

Schichtovo Terpentinovo Milo

1287

Izšla je

Blasnikova

VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1930,
ki ima 365 dni.

„VELIKA PRATIKA“

je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obrajtan.

V „Veliki Pratici“ najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi, solničnimi, luninimi, vremenskimi in dnevnimi znamenji; — solnčne in lunine mrke; — lunine spremembe; — koledar za pravoslavne in protestante; — pošne določbe za Jugoslavijo; lestvice za kolke na menice, potnične, kupne pogodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; vse sejme na Kranjskem, Koroskem, Štajerskem, Prekmurju, Medžimurju in v Julijski Benečiji; — pregled o koncu brejosti živine; — tabelle hektarov v oralih; — popis vseh važnih domačih in tujih dolgov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjepise važnih in odločilnih oseb s slikami; — oznanila predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žena v hiši.

„VELIKA PRATIKA“ se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pisмено pri založniku:

tiskarni **J. Blasnika nasl. d. d.**
v Ljubljani.

1188

Suhe gobe

fižol

orehe

1341

in druge pridelke plačuje najbolje

Sever & Komp.,
Liubliana

Viničarja, izurjenega in poštenega, iščem za svoje posestvo v Škalcah pri Konjicah. Nastop spomladi. Obitelj mora biti mala, zadostuje tudi zakonski par. Ponudbe pošljite naravnost podpisani. Julijana Serne, Ruše. 1370

Specialiteta :

krstna oprema

1086

L. PUTAN, Celje
Ustanovljeno leta 1898

Pozor! Skoro novi čevljarski ali krojaški „SINGER“ šivalni stroj na prodaj. Franc Kukovec, ključavničar, Ptuj, Velika kasarna. 1394

VOZNI RED

veljaven od 6. okt., je izšel. Dobi se v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru in stane

2 Din

Pečine, sukno, loden, hudičovo kožo, za čevlje in vse čevljarske potrebnosti kupite najugodnejše v trgovini **Fr. Senčar, Mala Nedelja in Ljutomer.** 1407

Sobo- in črkosilkanje izvršuje po ceni in okusno **Franc Ambrožič, Maribor, Grajska ulica 2.** 1276

Kje si bodedo nabavili dobro zimsko blago

?

1290

v Mariboru

v manufakturni trgovini
Franjo Majer
na Glavnem trgu št. 9

Tam dobite res dobro češko blago po zelo zmernih cenah.

Najvarnejše in najboljše naložite
svoj denar pri

Kmečki posojilnici v Murski Soboti

registrovani zadrugi z neomejeno zavezo

Poštni ček. račun 15.229.

Sprejema hranilne vloge,
daje posojila, na knjižbo,
poroke ter tudi na tekoči
račun.

Za varnost vlog jamčijo
vsi člani s celim svojim
premoženjem.

Poštni ček. račun 15.229.

Obreduje hranilne vloge
po 8% vezane in večje do
9% ter ne odteguje vlagateljem
rentnega davka.

Za varnost vlog jamčijo
vsi člani s celim svojim
premoženjem. 1364

Prvovrstna glazbila direktno iz
TOVARNE
oziroma tovarniškega skladišča

Veliki
ilustrovani

CENIK

dobite zastoj!

Naročite ga od največje odpreme tvrde glazbil v Jugoslaviji:

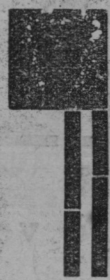
MEINEL I HEROLD
tovarna glazbil, gramofonov in harmonik

podružnica **MARIBOR**, br. 106-B 1159

Violine	od Din 95.— napr.
Tamburice	od Din 98.— napr.
Mandoline	od Din 136.— napr.
Trube	od Din 505.— napr.
Gramofoni	od Din 345.— napr.
Roč. harmonike	od Din 85.— napr.

Oglašujte

v Slov. Go-
spodarju.

Hiša s kovačnico
se proda v
Spodnjih Poljčanah. Na-
slov v upravnštvu. 1393

Prostovoljna dražba nepremičnin.

Dne 14. novembra 1929 se vrši na predlog gospe
WLATNIK GABRIJELE, posestnice v Farni vasi
št. 17, pri okrajnem sodišču na Prevaljah v sobi
št. 3 javna prostovoljna dražba njenega zemljišča
vl. št. 7 k. o. Farna vas, obstoječega iz enonad-
stropne hiše št. 17, gospodarskega po-
slopja in raznih parcel v približni izmeri
4 oralov s premičninami. V hiši so veliki gostil-
niški prostori in zelo pripravna klet. Hiša je
2—5 minut od kolodvora odnosno od cerkve od-
daljena. — Izklicna cena 250.000 Din. Ponudb
pod izklicno ceno se ne sprejme. Od kupnine se
plača samo tisti del v gotovini, ki ostane od cele
svote po odračunanju prevzetih bremen. Izkupilo pro-
daje se ima izročiti zastop. ge. Wlatnik Gabrijele

dr. Ravniku Rudolfu, odvetniku v Mariboru
in sicer takoj po izdražbanju zemljišča. Dražbeni
pogoji se morejo vpogledati pri

dr. Ravniku Rudolfu, odvetniku v Mariboru
Sodna ulica št. 14/I.,

pri okrajnem sodišču na Prevaljah in pri občin-
skih uradih v Dravogradu, Libeličah, Guštanju,
Mežici in Črni. 1369

Za zimo vsakovrstno blago in vse potrebščine
v veliki izbiri najugodnejše v trgovini **F.**
Senčar, Mala Nedelja in Ljutomer. Nakup
jaje, masla, putra, suhih gob, vinskega
kamna, fižola ter vseh poljskih pridelkov.
Zamenjava pšenice za moko! Zamenjava
bučnic in solnčnic za prvovrstno bučno
olje. 1390

Nova trgovina

Tekstilni Bazar, Maribor,
Vetrinjska ulica 15

nudi najceneje blago za obleke,
svilene robce že od 20 Din naprej,
cajgaste robce od 5 Din naprej itd.

876

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri Ljudski posojilnici v Celju

registrovani zadrugi z neomejeno zavezo

v novi lastni palači na vogalu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog zna-
ša nad Din 75.000.000.—.
Posojila na knjižbo, po-
ročitvo ter zastavo pod
najugodnejšimi pogoji.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000
članov-posesnikov z vsem svojim premoženjem.

Rentni in invalidni davek
plačuje posojilnica iz svo-
jega in ga ne odteguje
vlagateljem.